

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 28 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre 7 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre 8 korona.
Egy hónap 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasúti palotájában.

TELEFON-SZÁM: 37.

KLADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvény-Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, december 23.

Német csapatok előre törése az orosz fronton.

Budapest, december 22. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti haretér:

Mackensen vezértábornagy hadserege portja:

Nem volt jelentős esemény.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

A Trotusul völgy két oldalán sikertelen ellenséges vállalkozások.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregének harcvonala:

A német csapatok két ellenséges álláson keresztül Zwyzynig törtek előre és zsákmánnyal és foglyokkal tértek vissza.

Olasz és délkeleti hadszíntér:

Nem volt lényeges változás. Hőier altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Előre halad

a dobrudzsai sereg.

Berlin, december 22. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

A tengerpart közelében a Somme területén és a Maas keleti partján a tüzérségi tevékenység a délutáni órákban fokozódott. Az Yper mellett elfogtunk egy belga őrséget.

Keleti haretér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcvonala:

A Duna mentén és a Stochod mellett az orosz tüzérségi tűz hosszabb időn át tartott. Két ellenséges század előretörését, Rigától délkeletre, visszavertük, Zaloseztől északnyugatra német támadó csoportok behatoltak az oroszok két elől lévő állásába és Zwyzyn faluba négy aknavető szétrobbantása után 34 fogolylyal és két géppuskával tértek vissza.

József főherceg vezérezredes hadsereg harcvonala:

Az ellenség éjszakai támadása a Csüremer mellett, a Trotusát völgytől északra, megghiusult.

Mackensen vezértábornagy hadserege portja:

Nagyoláhországban a helyzet nem változott. A dobrudzsai hadsereg előrehalad és 900 oroszot elfogott.

Külgyminiszter változás.

Már szinte halljuk az ellenséges sajtó vad, kárörvendő rikácsolását: Ausztria-Magyarország ügyei rosszul állhatnak. Ausztriának most bukott meg egymásután két kormánya, — a második pláne még meg sem alakult és már a külgyminisztert parentálják el; Magyarország belügyei is ziláltak, amit az ellenzéknek a parlamentben tanúsított viselkedése bizonyít a legjobban. Azt hisszük, nem kell sokáig várni, hogy a központi hatalmak egyik állama teljesen összeomoljon. Jó lesz várni még azzal a pusztulással, ha ugyan van hozzá elég türelmük ellenségeinknek kivárni — a végevárhatatlant. Abból, hogy az új király új helyzeteket és új személyeket akar maga körül tudni és látni, csak a ferde agy ostoba reménysege következtethet a monarchia alapjainak megengására. A külgyminiszteri székben eddig olyan férfiak ültek, akinek működése ellen sok oldalról bangzott el bírálat. Hogy jogos vagy jogtalan volt-e a kritika, azt addig eldönteni nem lehet, amíg a cselekvéseire vonatkozó összes akták nyilvánosságra nem kerülnek. Az oláh betörés körül neki tulajdonított mulasztások alól részben tisztázta magát a Vörös könyvvel és kimutatta Czernin gróf bukaresti volt nagykövetség szerepének korrektségét is.

Pozíciójában, hír szerint, most Czernin gróf fogja követni, az a férfi, akit az oláh invázió miatt szintén a legsúlyosabb támadások érték, de aki aktaszerűleg dokumentálta eljárása helyességét. Láttuk: ő kezdetben is gyanusnak találta az álnok oláh miniszterelnök viselkedését, azonban őt is, mint német kollegáját megtévesztette a román király férfiúszava. Ha már egy király szavában se lehet megbízni, akkor el kellett némulni a diplomatáink ellen emelt vádaknak. A kinevezendő új külgyminisztert egy király csapta be; ennél jobb iskolát nem is kívánhatott volna magának. Ezt az embert az életben talán soha többet nem lehet félrevezetni. Minden reményünk megvan ahhoz, hogy Czernin gróftól bizalommal fogadjuk új pozíciójában, amelyben milliók sorsa felett hivatott dönteni. A monarchia most olyan fordulóhoz jutott, amelyhez talán csak a háború kezdetének szituációja hasonlítható. Jó, ha e sorsdöntő órákban az új király mellett gyors elhatározásra és súlyos cselekvésekre képes fiatal és erős külgyminiszter áll.

Macedóniai hadszíntér:

A Struma mellett járőrszázadosok. — Ludendorff, első főszállás-mester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Joffre Hindenburgról.

(A nagy hadvezér terveiről az entente sajtó.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlinből jelentik: Az ABC című nagy madridi hírlap beszélgetést közöl, amelyet amerikai hírlapírók Joffre tábornokkal folytattak Hindenburgról. Joffre a német hadvezérről a következőket mondotta:

— Kétségtelen, hogy egy hadvezér a szerencse különböző körülményeinek van alávetve. De oktalanság lenne azt állítani, hogy Hindenburgot a szerencse különös módon tüntette volna ki. Ellenkezéleg, amikor a tábornagy átvette az Oroszország ellen harcoló seregek főparancsnokságát, nem talált irigylésre méltó helyzetet. Számbelileg fölényben lévő, csodálásra méltó módon elhódított orosz csapatokkal állott szemben. Azt a taktikát követte, amelyet egy tisztán gondolkodó hadvezér mindig választ: az ellenséges hadsereg elosztását és ezen részeknek megsemmisítését. Ennek a taktikának a végrehajtásához kétségtelenül igen jó idegek szükségesek és úgy látszik, hogy Hindenburgnak kitűnő idegei vannak. Sikereinek nagy része ezenkívül annak a körülménynek tudható be, hogy mindig értett az ellenség haderejének pontos kiszámításához, az ellenség haderejének stratégiai feltételeit helyesen ítélte meg. Sohasem tévedett az ellenség felől, sohasem becsülte le. Sohasem engedte, hogy csatára kényszerítsék, a míg a hely és az idő kedvezőtlen volt. Ha megtudták, mestersen tudta a támadást parizozni mindaddig, míg maga is támadásba mehetett át. Mint ügyes vívó, eleinte visszahúzódott, hogy azután borzalmas vágással törjön előre. Sikereinek titka nagy tehetségén kívül kétségtelenül kitűnő csapataiban is rejlik, amelyek rajongó szeretettel veszik körül és rendületlen bizalommal vannak iránta.

A szerb sajtóiroda jelentése szerint a bolgárok folytonosan lövöldöznek Monasztirt. Néhány nap előtt az ellenséges gránátok száz házat pusztítottak el és husz embert megöltek.

A párisi katonai kritikusok aggodalmukat fejezik ki aziránt, hogy Hindenburg tábornagy az oláhok leveretése után most Odessza ellen fordul. A Juornal katonai szakértője a következőket írja: Az egész oláh hadjárat csak manőver volt az oroszok nyugtalanítására. A legnagyobb veszedelmet az Arz hadsereg jelenti,

amely Focsanit és a Szereth-vonalat fenyegeti. A németek azt tervezik, hogy az orosz kolosszust megfojtsák és a tenger felől elzárják. A hadműveletek ezért Odessza ellen irányulnak. Bázisuk Románia. Az oroszoknak három védvonaluk van. A Szereth, a Pruth és a Dnyeszter. Az első kettő gyenge. Az igazi védelem csupán a Dnyeszternél lehetséges és a döntés Arz hadseregénél lesz.

A Secolónak jelentik Párisból: Most már bizonyos, hogy Hindenburg minden erejét Oroszország ellen koncentrálja. A helyzet korlátlan uraként be akar nyomulni a déloroszországi tartományokba. Sacharov orosz tábornok hat hadosztályal Dobrudzsát elfogja hagyni s a Dunán átkelve megkísérli meghiusítani a Szereth vonalán az inváziót. Ha az ellenállás nem sikerül, úgy Oroszország nyitva áll ostromlói előtt. Remélik azonban, hogy Odessza az elleneséges hadsereg Moszkvája lesz.

Készül a budai Vár diszruhája.

Fővárosi tudóstónktól.

Mint méhek tavaszi rajzáskor a kaptárt, úgy lepik el a sürgő-forgó, dolgozó emberek százai a Tárnok-utca 2-ik számú házat. A földszint hatalmas bolthelyisége és az emelet egyik ötszobás lakása a Vár ünnepi diszítőnyének forrongó műhelye, innen indulnak ki és ide futnak össze ezernyi rendelkezések számai. Nagy termekben, hosszú asztalokon kiterített tervrajzok... berreg a telefon, künn túlköelve indulnak, rohannak szünet nélkül az autók... Ejt-napot egybetéve dolgoznak a megbízott tervezők, akiknek munkáját lelkes odaadással vezeti és ellenőrzi a Művészi Albizottság elnöke, Bánffy Miklós gróf. A tervek már majdnem minden részletükben készek, csak a nehéz technikai kivittel, a háboru okozta majdnem legyőzhetetlen nehézségekkel, főleg anyag- és munkahiánnyal kell megbirkózni.

A koronázási diszitést négy csoportra osztották be. I. Az utvonat, II. A kardvágás dombja, III. Az eskütétel helye és IV. A templom. Az elsőnek és másodiknak tervét Györgyi Dénes és Kós Károly, a harmadikét Töry Emil és Pogány Mária készítettek el, míg a negyediknek munkájával Lechner Jenőt bízták meg, aki mellett Szántó Ferenc építészs szerepel. A megbízott művészek vezetése alatt dolgozik most lázasan száz meg száz munkás, iparos, iparművészeti növendék és himzónó.

A diszitésnek stílusa, de főleg színe szerint az utvonat maga három szakaszra oszlik. Első szakasz a Várkapu, Szent György-tér és Szent György-utca. Itt uralkodik az egységes vörös tónus. Finom vörös selyem standardok szabják meg ennek a résznek ünnepi barakterét. A standardok selymén súlyos aranyhímzéssel a király és királyné nevének kezdőbetűi diszlenek, kettős kereszt és stilizált lángnyelvek keretében.

A Szent György-téren épül már a kardvágás dombja a barokkpalota és a tér stílusának megfelelő művészi terv szerint. A domb két méter magas lesz. Négy felől finom homokkal borított, széles ut vezet az öt négyzetméteres keményre sulykolt platora, amelynek anyaga a vármegyék alutattal küldött

földje. Hogy ezek a domb oldalának földjével el ne keveredjenek és valamennyi vármegye földje hordja a királyt a legnagyobb magyar történelmi aktus pillanatában, a dombnak ezt a tulajdonképeni magvát betonfal övezi egészen a domb aljáig. A lejtős domboldal négy része zöld gyepvel fedett, amely a közepén alkalmazott piros és fehér virágból készült szőnyegekkel adja a nemzeti trikolor színeit.

Az utvonat második szakasza a Disz-tér és a Tárnok-utca. Uralkodó tónus a fehér és arany. A Disz-téren diadalkapú helyett, mintegy tizenöt méter magas három pilon áll majd. A hófehér pilonokon három méter magas négy-zöld patinás angyal tartja az aranykoronát. Az angyalok alkotója Pongrácz Szigfrid szobrászművész.

A Tárnok-utca megoldása már sokkal súlyosabb feladatot rótt a művészekre. A házak itt nagyon eltérő magasságúak, e mellett az utca teljesen szabálytalan, girbe-görbe. A kérdéses utvonat a terv szerint úgy fogják összesze művészi egésszé, hogy végig rajta kettős sorban, a Disz-térhez hasonló fehér pilonokat állítanak, csak jóval kisebbeket, számra mintegy harmincat. Tetejükön, angyalok helyett egy-egy ősmagyar patinás vitéz tartja erős öklében az ország címerét. Ez a pilonuton finoman hajló görbéjével elvonja majd a tekinteteket a szabálytalan házsorról.

Az utvonat harmadik szakasza a Szent Háromság-tér. Ezt a részt mintegy a templom előcsarnokául, interieuszerű egységgé fogják a művészi diszitással össze. Alaptónusa a gobelin zöld. Hogy a környező boltok a hatást ne rontsák, ezeket is bevonják hatalmas, festett gobelinszőnyegekkel, a melyek Leszkovszky György festőművész vezetésével az Operaház diszlettető műtermében készülnek. A szőnyegek közepét a Habsburgok, a páрмаi ház és tizenegy régi országcímerek ékesítik. Ugyanilyen gobelinnel vonták be a tribünöket, amelyeknek középsője az erdélyi fejedelmek és városok címere.

Ezen a téren, a pénzügyminiszterium palotája előtt leng majd a hófehér, nyolc-kilenc méter hosszú két ország-zászló. Viszont a Szent Háromság-utca lezárásául, annak torkolata előtt a Patrona Hungariae tíz méteres gigászi standardja áll ott, jobbra-balra tőle pedig a régi országzászlók lobognak. A lobogón csak maga a himzett, Szűz Mária alakja öt méter nagyságu.

Kuruczászlók emelik még a Szent Háromság-tér diszét.

Az egész utvonalon végig a házakat, még pedig mindegyiket a saját stílusának megfelelően aranyszalaggal átfont és aranyhogyós babéresztőnokkal diszítik, amelyekből két kilométert Fiume városa küldött. A házdiszítés tervezésének megkönnyítésére valamennyit külön-külön lefényképezték. Az erkélyekre himzett balkonálatvetők kerülnek.

Az eskütétel helyét a Szent Háromság szoborral kapcsolatosan, műemlék karakterének megőrzésével építik meg. A kultuszminiszter iniciatívájára ez a szoborhoz komponált esküemelvény állandó jellegű lesz. IV. Károly nem ideiglenes emelvényen, hanem véglegesen műemlékké avatandó trahit-tombon fogja a királyi esküt elmondani.

A Vár stílusos, látványosságzámba menő ünnepi diszitése tehát avatott kezekben lázas sietséggel halad előre, most már csak az kell, hogy ragyogó napsugár emelje a felejthetetlen nap pompáját.

Jövedelmet hajt nekünk az entente.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Németországban és a kettős monarchiában a háboru előtt rendkívül sok amerikai címlet volt forgalomban, mert Amerikába kivándorolt alattvalóik keresetük fölöslegét legnagyobb-részt amerikai papirosokba fektették és pénzük gyümölesztetésének ezt a módját hazájukba való visszatérésük után is követték. Ilyenformán a bankok meglehetősen sok amerikai értékpapírt őriztek tárcájukban.

A háboru kitörése után az amerikai értékpapírok automatikusan hadiipari címletekké változtak át abban az egymásutánban és mértékben, amint az addig produktív vállalatok fokozatosan az entente hadicéljainak szolgálataiba szegődtek. Az entente úzsoraárakat fizet Amerikának a hadiszállításokért s így természetesen, hogy a szerencsés vállalatok részvényeinek árfolyama hihetetlen arányban felszökött és a részvényesek nem ritkán kétszáz százalékos osztalekot kaptak. A jövedelem nem emelkedett, nem időhatárhoz kötött. Az amerikai vállalatokat már eddig is évek hosszú sorára ellátták megrendelésekkel s így a háboru befejezése nem jelenti egyben a háborus konjunktúra megszűnését is.

A penzintézetek, a központi hatalmak alattvalói, de maguk a középhatalmak is ilyenformán akarataik ellenére szállítói lettek az ententének, amivel az is együttjár, hogy a hatalmas összegekből, amelyeket az entente munióért és egyéb hadianyagért Amerikának fizetett, jelentékeny rész a mi erőforrásainkat gyarapítja az entente-al való gazdasági küzdelemben.

A külföldi értékpapírokról a külügyminisztérium részéről a következő információt adták:

— Az ellenséges államokban már mindenütt összeirták és részben le is foglalták a külföldi címleteket, amivel ellenségeink két célt hajszolnak: az esetleges hadikárpótlás rendezésének nagyon könnyű és előnyös módja a külföldi címletekkel való fizetés, aztán meg a háboru alatt leromlott valuta is kedvezően befolyásolható a nagy árfolyamu idegen értékpapírokkal való fizetéssel. A mi birtokunkban is rengeteg semleges, de különösen amerikai értékpapiros van. Minthogy mi vagyunk a győző fél s így a hadikárpótlásra nincs gondunk, eddig nekünk nem volt a külföldi címletek összeírása annyira sürgős, mint az ellenséges államoknak. A külföldi címletekkel való fizetést azonban valutánk mostani kedvezőtlen árfolyamának javítására mi is kitűnő eszköznek tartjuk s ezért minden előkészületet megtettünk a magánosok és a penzintézetek birtokában levő külföldi címletek összeírására. Az eddigi tervezet szerint az ilyen módon összeirt címleteket az állam a háboru után napi árfolyamon váltja meg. Erről egyébként már voltak és vannak is megbeszélések a pénzügyminisztérium és a nagyobb penzintézetek vezetői között.

— Pontos válasz arra, hogy mennyi a jövedelmük a középhatalmaknak az entente amerikai hadimegrendeléseiből, az összeírás előtt nem adható. De kétségtelen, hogy rengeteg lesz ez a jövedelem. A középhatalmak alattvalói, amerikai hadiipari részvényeikre eső osztalekot a háboru alatt nem vehették fel s így a békekötés után egyszerre hatalmas összegű friss pénz özönlik majd a középhatalmak országaiba és hathatósan segíti azokat a reorganizáció nagyszerű munkájában. Az entente aranyai...

Burián István báró lemondott.

(Czernin Ottokár gróf az utód.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Az Aradi Közlöny ma este hat óra után kapta és rendkívüli kiadásában jelentette azt a szenzációs hírt, hogy a monarchia külügyminisztere, Burián István báró lemondott állásáról és a király Czernin Ottokár gróf volt bukaresti követünket nevezte ki a császári és királyi ház és a külügyek miniszterévé és egyúttal megbízta őt, hogy a közös minisztertanácsban elnököljön.

Ez a politikai szenzáció Burián életében a második nem várt nevezetes esemény. Amilyen készületlenül éri a monarchia népeit a külügyminiszternek távozása ebben az izgalommal teljes időben, oly váratlanul került a külügyminiszteri székbe. 1915. január hónapban jelentette a hivatalos lap, hogy Berchtold Lipót gróf külügyminisztert a király felmentette és utódjává Burián bárót nevezte ki. A magyar parlamentben a most elmúlt szeptember hónapban lezajlott külügyi vitában Tisza István gróf miniszterelnök részletesen ismertette az akkori miniszterválság történetét és ma már tudjuk, hogy Berchtold gróf álláspontját, amelyet Olaszországgal szemben foglalt el, a monarchia intéző körei nem akceptáltak.

Burián báró távozásának oka ezidőszerezt még ismeretlen, de az a tény, hogy a király őt ismét régi helyére, a közös pénzügyminiszterium élére helyezte, annyit árul, hogy ennek a nagy feltűnést keltő miniszterváltásnak nem személyi, hanem tárgyi okai vannak. Itt a közös pénzügyminiszteriumban újra érvényesíthető Burián báró nagy balkáni tudását, amelyet mint bukaresti és szófiai követ szerzett. A magyar ellenzék, mint ismeretes, éppen ezt a tudását vonta kétségbe és az oláh

háború kitörése alkalmával óriási viharok tomboltak a külügyminiszter személye körül, akit azzal vádoltak meg, hogy Erdélyt készületlenül érte az oláh invázió és hogy a székelyek sorsáért Burián báró felelős, mert vagy nem tudta mi készül Romániában, vagy pedig a hadvezetőség és közte nem volt meg a kellő kontaktus. Az azóta megjelent Vörös Könyv igazolta őt is és a most helyébe került Czernin grófot is.

Burián báró a legsúlyosabb külpolitikai krízisekben vezette a monarchia ügyeit és a friss emlékezetben élő múlt heti események, a központi hatalmak békeajánlata, az ő nevével van kapcsolatban, mert mint felhivatolatosan kijelentették, békeajánlata Burián báró kezdeményezésére indult meg.

Utódja kiváló diplomátának bizonyult és mint az Aradi Közlöny fővárosi tudósítójának Apponyi Albert gróffal folytatott rendkívül érdekes beszélgetéséből kitűnik, a magyar ellenzék vezére feltételezi, hogy az új külügyminiszter megváltoztatta a Magyarország közjogi állásáról egy, nagy vihart felidézett röpiratában vallott nézeteit. Előpirat miatt a grófot, mikor bukaresti követévé nevezték ki, erős támadásban részesítették a magyar parlamentben és Tisza István gróf volt az, aki védelmébe merte venni, amint hogy egy nemesen gondolkodó kiváló jellem bátorságával állott mellé akkor is, amikor az oláh hadüzenet alkalmával a tények és események nem ismerői alaptalanul igyekeztek a bukaresti követet kompromittálni.

A külügyminiszter válságról a következőket telefonálja fővárosi tudósítónk:

Királyi kéziratok.

Budapestről jelentik: A hivatalos lap holnapi száma a következő legfelsőbb kéziratokat közli:

Kedves Tisza gróf! Tudomására hozom, hogy Burián István bárót, házam és a külügyek miniszterét, valamint Hohenlohe-Schillingfürst Konrád herceget, közös pénzügyminiszteremet saját kérelmekre állásuktól kegyelemben felmentettem, előnevezett egyidejűleg közös pénzügyminiszteremmé kineveztem. Kelt Bécsben, 1916. évi december 22-én. Károly, s. k. Tisza gróf, s. k.

Kedves Hohenlohe herceg! Kérését teljesítvén, kegyelemben felmentem önt közös pénzügyminiszteri állásától. Ez alkalommal ezen állás ellátásában kifejtett önfeláldozó tevékenységéért, hazafias odaadásáért legmelegebb köszönetemet és teljes elismerésemet fejezem ki. Fenntartom magamnak, hogy önt a szolgálatban ismét alkalmazzam. Kelt Bécsben, december 22-én. Károly, s. k. Burián, s. k.

Kedves Burián báró! Kérését, hogy önt házam és a külügyek miniszteri állásától felmentsem, kegyelemben teljesítem. Ez alkalommal ezen állás ellátásában nehéz körülmények között áldozatkészséggel teljesített, kitűnő szolgálataiért teljes elismerésemet és különös köszönetemet fejezem ki. Meltányolva önnek vezető állásokban mindenkor bevált sikeres tevékenységét, indítatva érzem magamat, hogy önt közös pénzügyminiszterré kinevezzem. Hajlandóságom jeléül önnek a Szent István rend nagykeresztjéhez a gyémántokat adományozom. Kelt Bécsben, december 22-én. Károly s. k. Burián s. k.

Kedves Czernin gróf! Kinevezem önt házam és a külügyek miniszterévé. Megbízom önt a közös minisztertanácsban való elnökléssel. Kelt Bécsben, december 22-én. Károly s. k. Czernin s. k.

Kedves Czernin gróf! Közös pénzügyminiszteremet, herceg Hohenlohe-Schillingfürst Konrádot, — mellékelve önnek tudomására hozott kéziratral — kérésére ezen állásától kegyelemben felmentem. Egyúttal rajeczi báró Burián István titkos tanácsost, közös pénzügyminiszteremmé kinevezem. Kelt Bécsben, december 22-én. Károly s. k. Czernin s. k.

Apponyi Albert gróf Czerninről.

Apponyi Albert gróf a külügyminiszter-változásról fővárosi tudósítónknak a következőket mondotta:

— A külügyminiszteri változás mindenki részére, kivéve a legbeavatottabbakat, nagy meglepetést idézett elő. Hogy kellemes meglepetés-e, az kérdéses. Nem vádolhatnák tulzolt elfogulatlansággal Buriánnal szemben, akit személyesen nagyra becsülök ugyan, de akinél a külügyek vezetése körül sok gánésolni volt látható. Ebben a pillanatban az a kérdés ve-

tődik fel, hogy nyertünk-e vagy nem a külügyminiszteri változással.

A külügyek szempontjából erre a kérdésre most nem válaszolhatok. A Vörös könyv Czernin diplomáciai működését bizonyára sokkal kedvezőbb színben tüntette fel, mint azt ellenfeleink várhatták volna. Helyesen látott a jelentéseit rendkívüli világossággal tette meg. Ezzel az elégtétellel ép azok tartoznak neki, akik azelőtt működését bizalmatlansággal követték és ezen bizalmatlanságnak kifejezést is adtak. Ami tehát diplomáciai képességeit illeti, teljesen elfogulatlanul állhatunk vele szemben és reméljük, hogy azoknak az illetékes

tényezőknek, akik hatást gyakoroltak a kinevezésre, bizonyos támpontjuk volt arra, hogy államférfini erejét helyesen becsülték. De teljesen lehetetlen ebben a percben, melyben Czernin gróf Ausztria és Magyarország közéletének egyik legfontosabb állását foglalja el, azon politikai előzményekről megelégedezni, melyekre én a delegációban rámutattam s amelyek ugy nekem, mint az egész ellenzéknek, de titokban a kormánypart nagy részének is alapot adtak arra nézve, hogy még bukaresti követévé való kinevezését is kifogásoljuk. Azon támadásokra gondolok, amelyeket az előbbi években Magyarország közjogi állása és nemzetiségi politikájának alapvonalai ellen egy feltűnő röpiratban intéztem. Lehetetlennek tartom, hogy egy ember, aki nézeteket képvisel, olyan állást töltsön be, amely ugyszólván a dualisztikus organizáció középpontjában áll. Valószínűnek tartom, hogy Czernin gróf nézetei változást szenvedtek, ami nem is lenne esoda, sőt legnagyobb becsületére válnék, ha a további tapasztalatok ezen változást előidézték volna. De, ha meg akarják gátolni, hogy a magyar közvéleményben ne idézzen elő a kinevezés mely nyugtalanságot, úgy az új külügyminiszternek minél előbb és a leghatározottabb formában meg kell tagadnia előbbi nézeteit, melyek olyanok voltak, hogy feantartásuknak pusztán gyanúja is minden lehetőséget kizár, hogy vele szemben bizalommal viselkedjünk. Semmi kedvem sincs, és ameddig lehet, kerülöm is, hogy valami olyat tegyek, vagy mondjak, ami az ünnepi hangulatot elrontaná, de kénytelenül előtérbe nyomulnak ezek a gondolatok, melyeknek elhalgatásával semmit sem nyernénk, de amelyek nyílt bevallásával talán elérnénk azt, hogy legalább ezekből a szempontokból orvoslás történik.

Tisza István és Czernin.

A külügyminiszteri változásról a Pester Lloydnak jól értesült helyről a következőket jelentik:

— Burián István a király legteljesebb bizalmának kifejezése mellett válik meg állásától. Pénzügyminiszterré történt kinevezése is bizonyítja azt, hogy továbbra is teljesen bírja a király bizalmát. Olyan helyre kerül, ahol sok éves és eredményes működése továbbra is az ország javára fog válni. Czernin Ottokár gróf nem mint új rendszer képviselője kerül a külügyi székbe, hanem az Aehrenthal által hangoztatott kontinuitás elve a legkisebb változtatást sem szenvedti és ugyanazt a politikát folytatja, amely a világháború folyamata alatt mit sem változott. Czernin gróf kinevezetésére nézve személyi momentum volt a mérvadó. Barátságos viszony fűzi őt mindenképp Chlam-Martinochhoz, az új osztrák miniszterelnökhöz, valamint évek óta igen közel áll Conrad báró vezérkari tönökhöz és végül jó barátságban van Tisza István gróf miniszterelnökkel is. A Czernin és Tisza közti barátság olyan természetű, amilyen olyan emberek között szokott lenni, kiknek erősegyenimégygyőződéseik vannak s olyan férfiak között, akik egymást nagyra becsülik és örülnek, ha léleértések után közös meggyőződésük területén találkoznak. A személyes bizalom viszonya, amely az új külügyminiszter és a monarchia két államának miniszterelnökei között fennáll, különös, hasznos együttműködést biztosít. Az erők koncentrációja a közösen hozott határozatok keresztülvitelét megkönnyíti. Politikai pályája kétségtelenül meg fogja erősíteni azt a nagy politikai tapasztalatot, hogy egyéniséggel bíró személyiségek között tiszta és jó viszony fáradság nélkül tartható fenn és hogy az együttműködés örvendetes és jelentős.

Budapestről telefonálja tudósítónk:

Munkapárti körökben a külügyminiszteri változást úgy ítélik meg, hogy Burián felmentése nem jelenti az ő elejtését és főleg nem jelenti Burián bekegondolatának mellőzését. Hohenlohe herceg sem bukott meg és már legközelebb magas tisztséget kap. Allítólag Montenuovo herceg, első főudvarmester utódjává van kiszemelve.

Ellenzéki politikai körökből ered az a hír, hogy Czernin kinevezetésének éle Tisza István gróf ellen irányul. Az ellenzék januárban a kinevezést interpelláció tárgyává teszi.

Wilson bekekisérletei.

(Az elnök jegyzéke a megegyezés lehetőségéről. — Amerika fél, hogy háboruba keveredik.)

(Saját tudósítónk teleteljesítése.)

Az Associated Press berlini képviselője Londonon és Hágán keresztül a következő jelentést kapta: Wilson elnök valamennyi hadviselőnek kábel táviratot küldött, mely szerint az elnök jogosnak tartja indítványozni a békefeltételekről való nézetek összehasonlításának közvetlen célszerűségét, aminek meg kell előznie a végleges békekötést, melynek során a semlegesek épen úgy, mint a hadviselők teljes és felelős résztvevésre készen állnak. A béke közelebb van, mintsem hisszük. A feltételek, amelyekről a hadviselők szükségszerűleg azt hiszik, hogy azokhoz ragaszkodniok kell, nem annyira összeegyeztethetetlenek, mint amennyire ettől tartanak. A nézetek kicserélése legalább is szabaddá tenné az utat egy bekekisérletéhez. Remény van a nemzetek tartós megegyezésére, mely a legközelebbi jövőben létre is jönne. Az elnök nem indítványoz békét, sőt közvetítését sem ajánlja, hanem csak azt indítványozza, hogy történjenek tapogatózások aziránt, hogy a semlegesek és a hadviselők megtudják, hogy mennyi időn belül várható a béke. Reméli az elnök, hogy a válaszó új világosságot hoz a világ ügyeiben: Wilson jegyzékének szövege esütörtökön megjelent az amerikai lapokban.

Az angol sajtóiroda közli Wilson elnöknek a hadviselőkhöz intézett jegyzékét, melyben felveti azt az eszmét, hogy a lehető legrövidebb időn belül nyíljon alkalom arra, hogy a hadviselő nemzetektől megtudja nézeteiket a békefeltételekről, amelyek között a világháborút befejezésre lehetne juttatni, s oly intézkedésekről, amelyek garanciát nyújtanak arra, hogy hasonló konfliktus újból ki ne törjön. Az elnök jegyzékében azt mondja, hogy a jelen pillanatban némileg zavarban van az irányban, hogy indítványokat tegyen, mert ez olybá tűnnék, mintha a központi hatalmak nem régiben történt ajánlata idézte volna ezt fel. Indítványozása azonban tényleg semmiképpen sem áll összefüggésben a központi hatalmak ajánlatával. Felhívja az elnök a hadviselő felek figyelmét arra is, hogy tulajdonképeni céljaik alapjukban véve egy és ugyanazok: t. i. a gyenge népek és a kis államok jogainak, kivánságaiknak biztosítása, mindegyikük biztosítékot kíván a jövőre nézve a háború megismétlődése ellen, mindegyikük részen lenne az ellenséges koalíció alakítása tekintetében, melyek a hatalmak egyensúlyának bizonytalanságát tüntethetnék fel és mindegyik kész arra is, hogy a nemzetek ligájának megalakítását fontolóra vegye, amely liga a békét biztosítaná. Az Egyesült-Államokat a legmélyebben érdeklik azok az intézkedések, amelyek a világ jövődó békéjét biztosítanák. Wilson elnök tehát azt indítványozza, hogy a feltételekről küldjék be az ellenséges hadviselő felek nézeteiket, azok összehasonlítása céljából, mert ennek meg kell előznie a világ békéjére vonatkozó végleges egyezkedést. A két fél egyike sem közölte eddig pontosan azokat a célokat, amely őt, vagy népeit kielégitené. Az elnök jegyzékében nem indítványoz békét, hanem tulajdonképen csak tapogatózni akar, hogy

ő megtudja, hogy mily közel lehet a béke. Az elnök boldognak tartaná magát, ha ez irányban szolgálhatna, sőt ha csak az iniciatívát megragadhatná.

A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból: Lansing államtitkár nyilatkozatot tett, melyben közölte, hogy Wilson jegyzékét nem Amerika anyagi érdekeiből kifolyólag küldötte el, hanem azért, mert Amerika jogait a hadviselés mindkét része egyre jobban és jobban veszélyeztetné, úgy, hogy a helyzet egyre kritikussabbá vált. — Egyre jobban sodortattunk bele abba az örvénybe, mely a háború felé vezet és ezért jogunk van megtudni azt, hogy tulajdonképen mit akarnak a hadviselők, hogy azután jövendő magatartásunk telett dönthessünk. Sem a német békeajánlat, sem Lloyd George beszéde nem vétetett ez alkalommal tekintetbe. Lansing államtitkár később az elnökkel folytatott beszélgetése után még kijelentette azt is, hogy minden kétségen felül tisztázni akarja, hogy az Egyesült Államok semlegeségi politikájában semmi változás nem állott be.

Bécsből jelentik: Wilson akciója bécsi és berlini diplomáciai körökben nem keltett kedvezőtlen benyomást. Illetékes tényezőknek az a felfogásuk, hogyha a központiak békeajánlatától teljesen függetlenül is, mégis egy lépéssel közelebb hozza a béketárgyalások megkezdésének lehetőségét. Beavatott helyen úgy tudják, hogy a pápa hasonló lépés megtételének tervével foglalkozik.

Penfield bécsi amerikai nagykövet ma átnyújtotta a külügyminiszteriumban Burian báró volt külügyminiszternek Wilson elnök jegyzékét. A jegyzékét most már az új külügyminiszter, Czernin Ottokár gróf veszi át, aki holnap teszi le az esküt és foglalja el hivatalát s a jegyzék áttanulmányozása után határozni fog.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Szombaton délután fél 4 órakor ifjúsági és népies előadás: *A vasgyáros*, színmű.

Este 8 órakor rendes helyárrakkal: Kertész Vilmos felléptével: *Hoffmann meséi*, opera. (C. bérlet.)

Vasárnap délután a jógyermekek öröme *Hófehérke és a hét törpe*, zenés mesejáték.

Hoffmann meséi.

Fantasztikus opera. Zenéjét szerezte: Offenbach. Szövegét írta Barbieri. Fordították: Várady Antal, Fáy J. Béla és Radó Antal.

Hosszu idő óta az első opera előadás Aradon. Kedves emlékek röpködnek körül s egy pillanatra elfelejtjük a sivár közelmúltat. Aradnak mindig az a híre volt, hogy zenekedvelő város s szinte csodálkozunk, hogy beletudott nyugodni a klasszikus zenének az elhanyagolásába. A filharmonikusok ugyan mindent elkövettek, hogy a zenei izlést fejlesszék, de a színház ebben az irányban mulasztást követett el. Igaz, hogy teljes melegséget talál a mostoha

viszonyokban s épen azért a mai estét a jövőre kell irnunk. A közönség hangulata, partolása s az általános helyzet is lehetővé tették a nagyobb szabású vállalkozásokat s a színház vezetősége mellett émi az alkalommal.

A mai est az aradi színház szép estéi közül való. Offenbach örökség zenéje méltó interpretálásban került elének. A rég ismert, gyönyörű melódiák ma is körülölelték a szívünket, mint már annyiszor s elringattak a tiszta művészet taván. Hoffmann vendég énekelte: Kertész Vilmos, a buda-temesvári színház tenoristája. A művészt még Márkus Népeperájából ismerjük, ahol feltűnt meleg, modulációképes hangjával, kitűnő iskolájával és szép szövegkiejtésével. Ezokról a nemes tulajdonságokról ma is örvendve tehetünk tanubizonyítást. Játékát egyszerűség jellemezte, énekét benső hűv és erő, melyet nem rontott meg a fejelem és a tudatosság. A közönség tüntető melegséggel fogadta és kísért a darab végéig sokszor nyílt színen is tapssal köszöntve. Az ünneplésből kijutott Z. Várady Margitnak is, ki végre méltó helyen ragyogtathatta szimpompás, gyönyörű hangját. A hármass szerep nehézségeit játszva győzte le: elragadóan énekelte, mint Olympia, csodálatraméltóan, mint Antonia, de a velencei jelenet Giuliettájában emelkedett művészetének teljességéig. Az előadás fénypontja általában ez a felvonás volt, amelyet Hoffmann meséinek aradi előadásaiából eddig rendszeren kihagytak. Miklós szerepét Horváth Mici énekelte szépen és izlésesen, míg Róna Coppalius, Dappertutto és Mirakel szerepében tűnt ki újra főlényesen. És pedig nemcsak zengő hangjával, klasszikus iskolájával, hanem folytonosan finomodó játékaival is. A kisebb szerepekben Polgár Sándor, Győző Alfréd, Barics Gyula, Kertész Dezső járultak illuziót keltően az est sikeréhez. A velencei éj lenge táncát Thomai Mária, Kertész Dezsőné, Kinizsi Margit és Toth Böske lejtették el igen szépen.

A zenekart a mai alkalomra kibővítették, különösen tuvo hangszerekkel. Ez a megerősített zenekar aztán teljes mértékben meg is felelt nehéz feladatának s előadásában a Hoffmann meséinek minden zenei szépsége kellőképpen érvényesült. A karmester: Geilert Pál egész munkát végzett s minden elismerést megérdemel. A mai est élvezőinek hálával kell rá gondolniok. A rendezés jó volt. Z. A.

* Az Aradi Tükör karácsonyi számával egyéves fennállásának határkövéhez ért el. Béke idején jelentéktelen momentumnak kellene ezt tekinteni, de most, a küzdelmes napokban, amikor a lapok fentartása különös erőfeszítést kíván, az Aradi Tükör évfordulóját a lap életrevalóságának bizonyítékaként kell venniünk. A radikális, szókimondó, élénk újság egy év alatt erős olvasótáborot teremtett magának, amelyben megvetheti jövőjének bázisát. Az Aradi Tükör karácsonyi száma szombaton jelenik meg a szokottnál nagyobb, változatos s élénk tartalommal. Egyes számok a dohány- és tőzsdekről és a papirkereskedésekről kaphatók 24 fillérért.

* A színház hírei. *Hófehérke és a hét törpe*. Vasárnap d. u. fél négy órakor a jógyermekek öröme ez a bájos mesejáték kerül előadásra, a főszerepben Kutter Lujzával. Karácsonyi ünnepi előadások. A karácsonyi ünnepek alatt négy előadást tart a színház. Hétfőn délután fél négykor a most felújított kitűnő operett, A szultán van műsoron, este 8 órakor Három a kis lány sláger operett. Médike Horváth Mici. Kedden, ünnep másodnapján délután fél négykor a Szibill kitűnő operett, este pedig a szenzációs sikerű Névtelen asszony kerül előadásra. Az összes előadásokra jegyek előre válthatók a színházi pénztárnál.

Carp Péter Románia bukásáról.

(A végzetes koronatanács.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Payr Hugó, az Aradon is ismert haditudósító, a következőket jelenti a Budapesti Hirlapnak:

Egy öreg, nyolcvan éves remete él Bukarestben: Carp Péter. Egykor Károly király bizalmasa volt, s a román kormányoknak többszöri premierje, — ma magányosan él, elvonultan a világtól, félre állva az események rohanó áradatából. Lakására, a Dorobone Stradéra nem jut el Bukarest utcáinak zivaja, s hangos szó nem zavarja a fűt és nemzetét gyászoló öreg ur érzelmét.

A bukaresti köztudatban úgy szerepel Carp, mint a legbecsületesebb román politikus. Szilárd jellemű, egyenes lelkűt mindenki elismeri és még politikai ellenfelei is tisztelettel beszélnek róla. Megvallom, én nem tudtam bizni az agg államférfiuban. Az a körülmény, hogy egészen egyedül állt, azt a látszatot keltette, hogy nemcsak ő maga, de politikája is előre-gedett már. Azt hittem, hogy nimbuszát csak a régi tekintély foszlányai táplálják és amíg nem ismertem, kétségbe vontam az aggastyán sokszor reprodukált szavainak súlyát és tartalmát. Inkább az érdeklődés vezetett el tehát hozzám, mintsem komoly várakozás. Meg akartam ismerni a balkáni államférfiut, aki a monarchiának egyetlen érdek nélküli, onzetlen barátja volt. Amikor megismertem, csodálatos csalódást éreztem.

A Strada Dorobonei palotában egy hajlott vállú, ezüsthajú öreg urat találtam, aki azonban olyan frissen gondolkodik, olyan tájékozott, olyan bölcsen és okosan beszél, mintha nyolc évtizednek minden fárada ma és szenvedése nyomtalanul suhant volna el fölötté. Szavából valami csodás életbölcsesség hangzik, és mindenről, még a hozzá közelálló eseményekről is úgy beszél, mintha történelmi távlatból ítelné meg a dolgokat. Kérem: Mondjon valamit a román politikáról.

— Amíg az ágyuk beszélnek — mondja — addig nekünk hallgatnunk kell. És most még nagyon hangos az ágyuk szava. Azután gondolja el az én helyzetemet... A németek és osztrákok most mint ellenség vannak az országban. Ha mellettük szólnék, népem ellen beszélnek, ezt pedig nem akarom. A háborúról ugyanis tudják a véleményemet, a jövőről pedig ugyan mit mondhatnak?

— Talán az elmúlt dolgokról mondhatna valamit excellenciád? Talán a koronatanácsról, amelyről oly sokat irtak a lapok. Igaz, hogy azon kegyelmes ur Románia vereségét kívánta?

— Rög nem olvastam lapjaikat s így nem tudom, hogy mit irtak. A koronatanács lefolyása azonban nagyon egyszerű volt: elmondhatom. Amikor meghívtak rá, azt hittem, hogy egy tanácskozássa, diskusszióra hívnak meg. De nem így történt. A tanácskozáson a király fűt ecceompli elé állított minket. Először ő maga beszélt; egy rövid beszédet mondott, a melyben közölte velünk, egyszerűen tudomásunkra adta, hogy elhatározta a monarchia elleni háborút.

— Mi meglepődve vártunk valami magyarázatot, de miután sem a király, sem Bratianu nem mondtak többet, én állottam fel s körülbelül a következőket mondtam:

— Oroszország nem azért áldozott föl tíz millió orosz és nem azért vesztett el husz millió rubelt, hogy Erdélyt, Bukovinát és a Banátot Romániának ajándékozhassa. Elmondan továbbá, hogy meggyőződésem szerint az utente szerződésileg biztosította Oroszországnak Konstantinápolyt. Ez a megegyezés volt az, amelyről most Trepov nyilvánosan beszélt s amelyről én már akkor tudtam. Ezért kifejttem e szerződés következményeit:

Konstantinápolyt a tengerről nem lehet megvédeni, ha tehát a török főváros a cár brókába jut, akkor Oroszországnak egy szárazföldi katonai utra (Militär-Strasse) lesz szüksége. Ez az út pedig Románián és Bulgárián át vezetne. Ha tehát Oroszország

győz, meg fogja nyitni ezt az utat s az entente győzelme a mi halálunk volna.

Semhogy ez elkövetkezzék, inkább azt kívánom, hogy vereséget szenvedjünk, bár három fűm van a fronton.

— Utánam Majorescu és Marghiloman beszélt a semlegesség fentartása mellett. Azután vártunk egy darabig; vártuk a választ, de Bratianu és a király néma maradt. Végre szavazásra került a sor s a koronatanács a háboru mellett döntött. Aztán megtörtént a hadüzenet s ami azóta történt, azt önök jobban tudják.

— Számított excellenciád a román hadsereg sikertelen szereplésére.

— Én ismertem hadseregünk állapotát s előre megmondtam, hogy ki fogunk kapni, ha a centralis hatalmak ellen megyünk.

— A háboru tehát igazolta a kegyelmes ur politikáját...

— Sajnos, igen, ezt most ők is belátják, de most már késő. Pedig én akkor mindent megtettem a katasztrófa elhárítására. Lapom, a Moldova, nem a semlegességet akarta, hanem az Oroszország ellen való háboru szükségét hangoztatta.

— Hogy van az mégis, hogy a döntő tényezők ellenünk fordultak?

— Bratianu máig sem értem. Róla nem tétéleztem föl, hogy valaha ennyire félrevezesse önmagát. Hisz ő nemcsak a mi hadseregünk, de az orosz hadsereg állapotát ép úgy ismerte mint én.

— A nép állítólag szintén nem akart háborút...

— Persze, hogy nem akart, a nép csak szenved, mert bizonyára ön ismeri a latin mondást: *Királyok vétkeiért a népek bűnhődnek.*

— Mi a véleménye excellenciádna Románia jövőjéről?

— Amíg a háboru tart, nem mondhatok semmit. Mert három eset lehetséges: vagy az egyik fél győz, vagy a másik, vagy a végleges győzelem előtt megegyeznek valahogy. Mindhárom eset más és más következményekkel járna Romániára nézve. Ezekről beszélni tehát csak teória volna, amolyan kávéházi politizálás, amit szívből utálok. Higgye el, a kávéházi politika önöknél is, nálunk is nagy kárt okozott. Maradjunk azért a realis politikánál, amelynek még nincs szava.

Tisza István gróf köszönete.

(A koronázó országgyűlés ülése.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Az országgyűlés képviselőháza ma ülést tartott, melyen Szász Károly alelnök elnökölt. Az elnök bemutatta a főrendiház üzenetét, a képviselőház által már elfogadott javaslatokra és választásokra vonatkozólag. Közli ezután azt is, hogy a nádorhelyettes megválasztásáról szóló jegyzőkönyvet a választás jóváhagyása céljából Ofelsége elé terjeszti a Ház.

Tisza István gróf miniszterelnök emelkedett ezután szólásra és szép szavakban köszönte meg nádorhelyettesé történt megválasztását. Megtiszteltetéséért szíve mélyéből mond köszönetet párhiveinek és feladatának fogja tekinteni, hogy a nagy állást méltóan töltsse be. (Eljenzés.)

Az elnök közli ezután, hogy a korona átszállítására kiküldött képviselők holnap délelőtt fél tízenegykor a Ház delegációs termében gyülekeznek. A koronázást leíró bizottságnak tagjai az einöki irodában tízenkét óraker ülnek össze. Felhatalmazást kért és kapott az einök a Házról, hogy a koronázás előtt esetleges megbeszélésekre a Házat összehívhasa. Közölte

még, hogy december huszonegyedikén délelőtti a képviselőház és főrendiház együttes ülést tart a Ház kupolatermében, amikor Ambrózy Gyula gróf új koronaör leteszi az esküt. Innen a várba mennek, ahol a koronaör a király előtt is esküt tesz. A koronázó gyűlés december harmincadikán reggel fél hetkor kezdődik a Ház kupolatermében, ahonnan a főrendek és képviselők testületileg a koronázó templomba vonulnak. A koronázás után visszatérnek s a koronázás megtörténtéről jegyzőkönyvet vesznek fel. A koronázás után a legközelebbi ülés csak január 11-én lesz.

Az einöki bejelentések után az ülés véget ért.

Alaptalan feljelentés egy aradi gyáros ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A nagyváradi kir. ítélőtábla széles körökben érdeklő háborus perben hozott ítéletet.

Pollák Sándor aradi téglagyárost 1915-ben egy népfelkelő szemlén besorozták, azonban a honvédelmi miniszterfűl a katonai szolgálat alól való felmentését kérte. Kérte pedig azon az alapon, hogy Aradon és Mikelakán nagy téglagyárai vannak, melyekben számos munkást foglalkoztat s nemcsak gazdasági és szociális érdekből fontos a felmentése, de miután a hadseregnek is rendes szállítója, katonai szempontból is nélkülözhetetlen a gyárak üzemének vezetésénél. A gyárost az aradi kereskedelmi kamara véleménye alapján fel is mentették.

Nemsokára azonban valamely névtelen jóakarója (az országban nyúzsognek most ezek a névtelen jóakarók) feljelentette Pollák Sándort a miniszteriumban, azt állítva, hogy gyárjai egyáltalán nincsenek üzemben, munkásokat nem foglalkoztat és így semmi ok nem forog fenn a felmentésére.

A honvédelmi miniszter leküldte a feljelentést az aradi főispánhoz, aki nyomozást indított. Pollák Sándor felmentését visszavonták, azonnal behívták katonai szolgálatra s egyidejűen megindították ellene a bünvádi eljárást. Az aradi kir. ügyésség azzal vádolta, hogy fondorlattal vonta ki magát a katonai szolgálat teljesítése alól.

Az ügy fűtárgyalásra került és a kir. törvényszék a tárgyalás során beigazoltnak találta, hogy mindaz, amit a vádlott felmentését kérő folyamodványában felsorolt, a valóságnak megfelel: tényleg nagyszabású gyárjai vannak üzemben és állandóan sok munkást foglalkoztat. Ennek alapján a törvényszék Pollák Sándort felmentette.

Az ügyész felebbezése folytan a nagyváradi kir. tábla felebbeviteli tanácsa Harmathy Károly elnöklete alatt foglalkozott a perrel. A vádhatóságot a fűtárgyaláson Baróthy Pál dr. kir. fűgyészhelyettes képviselte, a vádlott védőjével Sugár Jenő dr. aradi ügyvédrel jelent meg.

Pollák Sándor igazolta a tábla tanácsa előtt, hogy mindazok az okok, melyeknek alapján felmentését kérte, ma is változatlanul fennállanak.

A kir. tábla a törvényszék felmentő ítéletét helyben hagyta.

Az „ARADI KOZLONY”

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papirkereskedésben és dohánytűzsedésben. Egyes szám ára 12 fillér

Huszonöt milliót jegyezték Aradon.

(Az ötödik hadikölcsön lezárása. — Aradon összesen százhuszonhat millió az öt hadikölcsön ereménye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A jegyzés az ötödik hadikölcsönre lezárult és most van folyamatban az eredmény számonvétele. Mindenekelőtt egész általánosságban megállapíthatjuk, hogy a magyar társadalom ezuttal is következetes maradt ahhoz a hazafias és lelkes magatartásához, melyet ennek a rettenetes háborúnak egész folyása alatt tanúsított. A legujabb állami kibocsátást is azzal az erős eltökéléssel fogadta, hogy diadalra viszi a eltökélésével olyan általánossá tette a közérdeklődést, hogy nem volt réteg és nem volt távolság széles e hazában, mely a hazafias mozgalomra visszhangot ne adott volna. Miként egyebekben, persze itt is az elért siker mértéke a lényeg. De jövőre szóló jelentősége folytán megbecsülhetetlen siker már az is, hogy a magyar nemzet annyi kemény megpróbáltatás ellenére még mindig fáradhatatlan készséggel tette magáévá az ötödik hadikölcsön ügyét. Ezzel ismét bizonyosságát szolgáltatta a benne rejlő nemzeti őserőnek, mely a ránehezedő viszontagságok nyomása alatt csak egyre szívósabbá kovácsolódik.

Es nem kevésbé épületes tanulság az is, ami az Országos Központi Hitelszövetkezet alakításából szól hozzánk. A tulnyomóan kis embereknek ez az életre való társasága ezuttal nem kevesebbet, mint ötven milliót jegyezték, tehát jóval többet, mint az ország bármelyik nagy bankja. Ahol igaz ügyünk iránt a bizalom és az államhitel ilyen széles alapra, a milliók ekkora megvihatatlan falankszára támaszkodhat, ott sem ügyünk végleges diadala, sem pedig nemzeti hivatásunk iránti kötelesség többé fenn nem állhat.

Végül lehetetlen meghatottság nélkül szólni arról a kiapadhatatlan buzgóságról, melyet a magyar sajtó ezuttal is kifejtett. Küzdelemmel, technikai nehézségekkel, legfőképpen papírhiánnyal, a szenzációk is épen ez idő alatt valósággal szakadtak rá. Mindezekben Isten a megmondhatója, hogy miként verekedte magát keresztül különösen a sajtó vidéki, anyagiakban bizony szűkösön ellátott része. Mégse jelent meg soha anélkül, hogy buzdítását első sorban ne ennek a fontos nemzeti érdeknek szentelte volna. Az apró milliók megmozdulásában ennek a résznek különösen nagy az érdeme. Illő, hogy hálaosan emlékezzünk meg róla.

Aradon, ahol épügy, mint az előző négy hadikölcsönnél, most is a legnagyobb lelkeséssel és buzgalommal folyt az agitáció a kölcsön sikere érdekében; a pénzüintézetek munkája a legszebb eredményre vezetett. Arad nagy pénzüintézetei és egész pénzüpiaca ismételt bizalmát adta annak a szilárdságnak, valósággal kimeríthetetlen erőnek, amit valamennyi hadikölcsön jegyzésénél tanúsított. A negyedik hadikölcsön jegyzései tehát Aradon kiváló eredménnyel végződtek. Huszonötmillió százötven száz korona az eddig lezart jegyzések eredménye, Aradon összesen az öt hadikölcsönre százhuszonhat millió koronát jegyezték. Ennek a százhuszonhat millió koronának a jelentősége még csak növekedik akkor, ha végiggondolunk az öt hadikölcsönről nyilvánosságra került jegyzéskimutatásokon, a melyekben igen tekintélyes és nagyon nagy vagyunu mágnás és nagybirtokos családok nevei egyáltalán nem, vagy csak aránytalanul kis összegek mellett fordultak elő, ami röviden szólva azt jelenti, hogy sok és nagy össze-

gekre rugó aradi, aradmegyei tőke nem vett részt a hadikölcsön jegyzésekben, ahogy azt a nemzeti ügy elvárhatta volna.

Az öt hadikölcsön részletes eredményei Aradon a következők:

A mai jegyzések:

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál az alábbi jegyzéseket eszközölték: Arad város községe 200 ezer korona. Aradmegyei gyám-pénztár 150.000, Vertán Béla 100 ezer, Bing Ede 30000, Kaufmann Béla 20000, Singer Lajos 5000, Klein Béla 4500, György Istvánné 2800, ifj. Gregor Gábor 1000, Pékó Sámuel 2000, Stein Sándor 5000, Augenstein József 5000, Magyarud község 5000, Balázs Drágó 2000, Zámbo Rozál 6000, Szép János 2000, Csobán Tivadar 2000 korona. N. Négy millió, Török testvérek 24000, Istvánffy Magda 5000, Somogyi József 3000, Kneller Antal 2000, Striffler Miksa 1000, Reisz Ferenc 1000 korona. A jegyzések végösszege **7.100.000 korona.**

Az Aradi Első Takarékpénztárnál Arad szab. kir. város községe 272.000, Dávidházy Illés 60000, Lénárt Imre 32000, I. Kovács Sebestyén 30000, Weisz Mór 25000, Pucher István 25000, Parázs László 25000, özv. Gellért Julianna 22000, Keiner Bertalan 20000, Ulrik Lőrinc 18000, Hatky Frigyes dr. 17000, Klindl Béla 16000, Grün A. és társa 16000, Banyai Lajos 16000, Pongrácz Dénes 15000, Nagy Ida 15000, Vizváry László 14000, Klemm Frigyes 12000, Hirschl Samu 12000, Moller József 11000, Schütter Arnold 10000, Lakatos Ottó 10000, Dorottya Elemér dr. 10000, Justus Perthes 10000, Molnár Viktor 10000, Sterk Boldizsár 10000, Strantz Ignác 10000, Vághy Oszkar 9000, Baumann János 8500, Stein Edith 8000, Schmidt Valér dr. 7500, Bürger Sándor 7000, Brandt Adám 6400, Löwinger Miksa dr. 6000, Farkas Bálint 5000, Tüzes Márton 5000, Dolezsai József 5000, Zoltán Ede 5000, Kolbay Károly 5000, Faluay Géza 5000, Lázár Béla 5000, Seidner Marton 5000, Fenyves Dezső 4500, Papp Katalin 4000, Zsó Zsigmond 4000, Czizler Pál 4000, Singer Irénke 4000, Hausser Jenő 3600, Szabó Elemér 3000, Weitner Virgil 3000, Ouyér Imre 3000, Kilián Tamás 2500, Meiniges Oszkár 2000, Koch Fanni 2000, Garay János 2000, N. W. 1000, Fux Berta 700, Zsitka Benő 550, Farkas Mária 500, Deutsch Izidor 300, Dingfelder József 200, Dingfelder Géza 200 korona. A mai jegyzés **880.450 korona.** Az összes eddigi jegyzés **6.518.000 korona.**

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál a mai jegyzések összege **776350** korona volt. Az ötödik hadikölcsön jegyzés végösszege pedig **5.483.350** korona.

A Borossebesi Takarékpénztár Részvénytársaságnál a következő jegyzések történtek: Borossebes község 1000 korona, Nagy Istvánné 1000, Sztán Mária 1000, Rónai Lajosné 600, Herbst Jenő 500, Gósd község 500, Patkó Zsigmondné 400, Tomucza Szimeonné 400 korona.

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál ma az alábbi jegyzések történtek: Malýuga József 1500, ifj. Hanzu Nestor 1000, Eleki Első Takarékpénztár 21850, Feldmann Endre 200, N. N. 5000, N. N. 5000, Nachtnébel Ödön 1000, Hanzu Nusi 1000, Weisz Lajos 600, Schattlesz R. 200, Popovics D. 250, Seprényi L. 200, Raska I. 300, Bereczky I. 3000, Minorita rendház 10000, Arad sz. kir. város 168.000 korona. Mai jegyzés **216.650** korona, összes jegyzés **1.693.050** korona.

A "Viktoria" Takarékpénztár és Hitelintézetnél az ötödik hadikölcsönre ma **214.750**, összesen **1.218.900** koronát jegyezték.

Az Aradi Ipar- és Népbanknál ma a alábbi jegyzéseket eszközölték: Arad város törzsvagyona alapja 112.000, Békésesaba város 20.000, Spielmann József Békésesaba 7000, Lakatos Ottó dr. 2000, Magyar János Marosborsa 4000, Zámbo Miklós 6000, Kőrösbányai

Takarékpénztár újabb jegyzése 5300, Zsiros András Csaba 5000, Hugyik Mihály 1000, Stones Maxim Soborsin 2200, Soborsini tüzlőtő egylet 1200, Urdl Antal 1000. — Egyéb jegyzések 21.100 korona, Kovács F. Márton Békésesaba 5000, Ormándi Jánosné 2500, Világosi takarékpénztár jegyzése 9900 korona. Az ötödik hadikölcsön jegyzés végösszege **1.192.500** korona.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál a következő jegyzések történtek: T. K. 150.000, Arad sz. kir. város községe 8000, Holcseisen József 5000, Mikelaka község alapja 2000, Fekete Jakab 1000. Egyéb jegyzések 1500 korona. Az aradi takarékpénztár és hitelszövetkezet újabb jegyzése 268.000 korona. Összes eddigi jegyzés **1.096.650** korona.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál ma 123.000 koronát jegyezték. Összes eddigi jegyzés **706.200** korona.

Az öt jegyzésből az aradi pénzüintézetek a következőképpen vették ki részüket:

Az Aradi Első Takarékpénztárnál:

az első hadikölcsönre 4.713.000, a másodikra 3.308.200, a harmadikra 11.522.750, a negyedikre 11.475.800 koronát, az öt kölcsönre tehát **37.633.200** koronát jegyezték.

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál:

az első hadikölcsönre 4.750.000, a másodikra 4.500.000, a harmadikra 10.800.000, a negyedikre 7.750.000 koronát, az öt kölcsönre tehát **35.900.000** koronát jegyezték.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál:

az első hadikölcsönre 3.132.300, a másodikra 2.606.450, a harmadikra 4.500.000, a negyedikre 6.000.000 koronát, az öt kölcsönre tehát **21.722.100** koronát jegyezték.

Az Aradi Ipar- és Népbanknál:

az első hadikölcsönre 1.136.150, a másodikra 784.750, a harmadikra 2.234.100, a negyedikre 1.843.300 koronát, az öt kölcsönre tehát **7.190.300** koronát jegyezték.

Az Aradi Polgári Takaréknál:

az első kölcsönre 1.306.000, a másodikra 1.350.000, a harmadikra 1.813.000, a negyedikre 1.663.400 koronát, az öt kölcsönre tehát **7.825.400** koronát jegyezték.

A Viktoria Takaréknál:

az első kölcsönre 871.900, a másodikra 750.000, a harmadikra 1.168.250, a negyedikre 951.950 koronát, az öt kölcsönre tehát **4.942.100** koronát jegyezték.

Az Aradi Központi Takaréknál:

az első kölcsönre 326.450, a másodikra 384.300, a harmadikra 900.700, a negyedikre 1.060.350 koronát, az öt kölcsönre tehát **3.378.000** koronát jegyezték.

Az Aradi Általános Takaréknál:

az első kölcsönre 160.000, a másodikra 282.000, a harmadikra 415.900, a negyedikre 661.000 koronát, az öt kölcsönre tehát **2.615.550** koronát jegyezték.

Az Osztrák-Magyar Bank aradi fiókjánál:

az első kölcsönre 3.303.250, a másodikra 920.150, a harmadikra 227.900, a negyedikre 275.250 koronát, az öt kölcsönre tehát **4.827.550** koronát jegyezték.

Kereskedelmi utazók mintaböröndjelenet podgyaszviteldij kedvezménye megszűnik. A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a m. kir. államvasutak vonalain a korábbi hirdetés szerint az 1917. évi február hó 1-ével felemelt díjakkal érvényben levő új személy- és podgyaszdijszabással a mintaböröndökre engedélyezett kedvezményes díjak hatályon kívül helyeztetnek és az említett napól fogva a mintaböröndök csakis a rendes podgyász szállítási díjak fizetése mellett lesznek szállíthatók.

Arany-sarkantyus vitézek a harctéri hősök közül.

(Károlyi Gyula gróf a felavatandók közt.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A koronázáson fogják felavatni az új arany-sarkantyus vitézeket, akiknek névsorában ezuttal olyan férfiak is foglalnak helyet, akik a harctereken tényleges katonai szolgálatot-teljesítettek, vitézségükkel kitűntek és katonai kitüntetésekert nyertek el. Ők a következő katonákat fogja arany-sarkantyus vitézekké avatni:

Almássy Dénes gróf, sorhajóhadnagy, repülőtszáz, kitüntetései: signum laudis.

Andrássy Imre gróf, hadnagy, 13. huszárezred, első és másodosztályú ezüst vitézségi érem és bronzérem.

Badits István hadnagy, 31. táborigyűzőezred, arany és elsőosztályú vitézségi érem.

Barcsay László hadnagy, 5. huszárezred, arany, első és másodosztályú vitézségi érem.

Barcsay Ferenc százados, 8. honvédhúsarárezred, signum laudis, vaskereszt másodikt osztálya.

Beóthy Andor hadnagy, 16. huszárezred, elsőosztályú vitézségi érem és signum laudis.

Bethlen Béla hadnagy, 9. honvédhúsarárezred, signum laudis, harmadosztályú katonai érdemkereszt.

Bibó Dénes zászlós, 5. honvédhúsarárezred, arany, első és másodosztályú ezüst vitézségi érem.

Bujanovich Albert hadnagy, 5. honvédhúsarárezred, két signum laudis, első és másodosztályú ezüst vitézségi érem.

Czirák József gróf kapitány, 9. huszárezred, signum laudis.

Damaskin István zászlós, 4. huszárezred, első és másodosztályú ezüst, bronz vitézségi érem, német Kriegsmedaille.

Eszterházy László gróf hadnagy, 5. huszárezred, harmadosztályú katonai érdemkereszt.

Hju Farkas Zoltán hadnagy, 5. honvédhúsarárezred, signum laudis, első és másodosztályú ezüst vitézségi érem.

Festetics Sándor gróf százados, 9. huszárezred, signum laudis.

Forgách Balázs gróf főhadnagy, 11. huszárezred, harmadosztályú katonai érdemkereszt, első osztályú ezüst vitézségi érem.

Förster Lajos hadnagy, 1. huszárezred, első és másodosztályú ezüst vitézségi érem.

Ghillány Imre báró hadnagy, 4. dragonyosrezred, két signum laudis.

Haller-Ferenc gróf hadnagy, 9. honvédhúsarárezred, első és másodosztályú vitézségi érem.

Harkányi Sándor báró hadnagy, 7. huszárezred, első és másodosztályú ezüst vitézségi érem, vaskereszt.

Hazai Béla báró hadnagy, 1. honvédhúsarárezred, első és másodosztályú ezüst vitézségi érem.

Hunyadi László gróf főhadnagy, 6. honvédhúsarárezred, harmadosztályú katonai érdemkereszt.

Ivanka Géza főhadnagy, 5. huszárezred, elsőosztályú ezüst vitézségi érem.

Gyurkovits Nikola hadnagy, 12. ulánusrezred, első- és másodosztályú ezüst vitézségi érem.

Kálmán Dezső főhadnagy, 16. táborigyűzőezred, arany vitézségi érem, signum laudis.

Károlyi Gyula gróf hadnagy, 3. honvédhúsarárezred, elsőosztályú ezüst vitézségi érem,

Kovács-Sebestyén Miklós főhadnagy, 1. huszárezred, signum laudis, harmadosztályú katonai érdemkereszt.

Leydenfrost Pál hadnagy, 12. ulánusrezred, arany, másodosztályú ezüst vitézségi érem.

Lónyay László zászlós, 1. honvéd táborigyűzőezred, első- és másodosztályú ezüst vitézségi érem.

Lubjenszky János gróf hadnagy, 7. honvédhúsarárezred, két signum laudis.

Mailáth György gróf főhadnagy, 7. huszárezred, két signum laudis, vaskereszt.

Muzslay Sándor zászlós, 8. honvédhúsarárezred, arany-, másodosztályú ezüst vitézségi érem.

Münnich Aladár főhadnagy, 10. lovastűzrezred, harmadosztályú katonai érdemkereszt.

Itj. Némethy Károly főhadnagy, 2. huszárezred, elsőosztályú ezüst vitézségi érem és két signum laudis.

Odescalchy Béla herceg, főhadnagy, 9. huszárezred, elsőosztályú ezüst vitézségi érem, signum laudis, harmadosztályú katonai érdemkereszt és vaskereszt.

Pongrácz Albert báró főhadnagy, 7. dragonyosrezred, másodosztályú ezüst és bronz vitézségi érem.

Itj. Röck Iván hadnagy, 62. gyalogrezred, első és másodosztályú ezüst vitézségi érem, vaskereszt.

Rosner István báró hadnagy, 13. huszárezred, harmadosztályú katonai érdemkereszt, signum laudis, vaskereszt.

Sándor Béla hadnagy, 9. honvédhúsarárezred, repülőtszáz, másodosztályú ezüst és bronz vitézségi érem, signum laudis.

Schwéger Ervin hadnagy, 37. táborigyűzőezred, harmadosztályú katonai érdemkereszt, arany és elsőosztályú ezüst vitézségi érem.

Szász Pál főhadnagy, 46. gyalogrezred, signum laudis, harmadosztályú katonai érdemkereszt.

Széchényi György gróf hadnagy, 7. huszárezred, első osztályú ezüst vitézségi érem.

Szepesházy Bertalan főhadnagy, 3. honvéd táborigyűzőezred, két signum laudis, másodosztályú ezüst vitézségi érem.

Teleky Béla gróf zászlós, 40. honvéd táborigyűzőezred, első és másodosztályú ezüst vitézségi érem.

Tisza Kálmán gróf őrnagy, 2. honvéd huszárezred, signum laudis, katonai érdemkereszt.

Tisza Lajos gróf főhadnagy, 5. honvéd huszárezred, harmadosztályú katonai érdemkereszt.

Toronyay Béla főhadnagy, 5. ulánus rezred, signum laudis.

Ven Zoltán hadnagy, 24. honvéd gyalogrezred, hadi díszítményes harmadosztályú vaskorona rend, harmadosztályú katonai érdemkereszt, arany, első és másodosztályú ezüst vitézségi érem.

Wekerle Géza hadnagy, 6. honvédhúsarárezred, signum laudis, első és másodosztályú ezüst vitézségi érem.

Zichy János Géza gróf hadnagy, 7. huszárezred, első és másodosztályú ezüst vitézségi érem, másodosztályú vaskereszt.

Az arisztokraták és előkelő, ősi hangzásu magyar nevek közül kiválik Ven Zoltán had-

nagy neve, az egyszerű erdélyi néptanító, aki a háboru elején mint póttartalékos vonult be, legerősebb vitézséggel a legnagyobb szerűbb hősteteket hajította végre s ma a monarchia hadserégének talán legszebben dekorált tisztje, néptanítóból — arany-sarkantyus vitéz.

Egy koronaért árulja a „jó falu“ a tej literjét. (A közéletmezési bizottság intézkedései.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város közéletmezési bizottsága Ijós Rezső polgármester-helyettes elnöklésével Kintzig János főispán részvételével ülést tartott, amelyen nem nagy jelentőségű ügyek kerültek tárgyalásra. A polgármester-helyettes közölte a bizottság tagjaival, hogy a hamburgi halat, amelyet az aradi közönség nem óhajtott vásárolni, hajlandó visszavenni a várostól a beszerzési áron felül, az eladó hamburgi cég. A halak áztatását a napokban kipróbálták, az igen sok munkával jár és a kiáztatott hal pár nap alatt megromlik, úgy, hogy a hatósági üzletekben nem volna árusítható. A bizottság ezért elhatározta, hogy a halat vissza fogja küldeni a hamburgi cégnek.

Január 1-én nyitja meg a város a hatósági tejesarnokot és a helyiség részére a Weitzer János-utcában egy megfelelő üzletet fog a város kibérelni. A gazdasági hivatal ma táviratot intézett a várossal szerződésben levő tejvállalkozókhoz, hogy január 1-én kezdjék meg a tejszállítást és hogy azonnal értesítsék a várost, hogy hány liter lesz a mennyiség, amit szállíthatnak. A hatósági tejesarnokban csakis betegek, gyermekek és aggodnak kapnak tejet.

A hollandi sajtót szétosztották a kereskedők között s azt nagyban kilene korona negyven fillérért árulják kilónként, kicsinyben pedig dekánként tíz fillér. A bizottság elhatározta, hogy újból felír a Haditermény részvénytársaságnak, hogy a sajtótermények további szállítását eszközölje.

A tizennegyedik hatósági üzlet, a tisztviselők üzlete, az Aulich Lajos-utca 12. számú házban volt eddig, a helyiség azonban a követelményeknek nem felelt meg s ezért a bizottság határozatára az üzletet a kulturpalota egyik pincehelyiségébe helyezték át. A mosópör megérkezett, s ezt a hatósági üzletekben szétosztották.

Felolvasta ezután a polgármester helyettes a főkapitányi hivatal egy jelentését, amely szerint száz kilogram lisztből jelenleg Aradon nyolevan kilogram kétszersültet állíthatnak elő. Az ilyen kétszersültet az üzletekben, kávéházakban és vendéglőkben árulják. A főkapitányi hivatal a kétszersült készítését nem tartja gazdaságosnak, mert amíg kétszersültet száz kilogram lisztből nyolevan kilogramot sütnék, addig kenyéret ugyanennyi lisztmennyiségből százharminc kilogramot sütnék. Helyesebbnek tartaná ezért a kenyérsziszter rendszer visszaállítása mellett a kávéházakban a kenyér árusításának megengedését. A bizottság a jelentésre vonatkozólag úgy határozott, hogy felfogja kérni a polgármestert, hogy tiltsa be a kétszersültnek az üzletekben való árusítását s rendelje el, hogy kétszersültet csakis kávéházakban és kávéházakban lehet árusítani, ott is mindenki csak egy darabot kaphat kávéjához, vagy teájához. A főkapitányi hivatalnak azt a javaslatát, hogy engedtessek meg a kávéházakban ismét a kenyér felszolgálását, a bizottság nem fogadta el, mert így sokkal több lisztje fogyna el a városnak.

Azokra a panaszokra vonatkozólag, hogy mikelakai kofaasszonyok a hegyaljai villamos állomása közelében és a Radnai uton 90 fillérért, sőt egy koronáért is adják a tejnek lütert, a bizottság úgy határozott, hogy megkeresi a rendőrséget, hogy rendelje el, hogy tejet csakis azok a kofaasszonyok hozhatnak be, akik tejes kanáikra kis táblát függesztek, melyen nevük és lakásuk fel van tüntetve, hogy visszaélés esetén az ilyen manipulációkat minden utánjárás nélkül fel lehessen jenteni.

Ezután Angel István dr. tett még jelentést a liszt hivatal működéséről. A lisztelosztás első hete minden tekintetben jól sikerült, liszt minden üzletben volt a mindenki tolakodás nélkül kaphatta meg szükséges lisztadagját. Eszerint a rendszer szerint kezdtek meg a második kiosztást és eddig ez is mindenütt fennakadás nélkül ment végbe.

H I R E K.

Elmékedés.

Sebes iramban rohan az élet,
Ki tudja, holnap reánk mi vár?
Almodó lelkünk mire felébred
Merre sodorja, viszi az árt...

Ma még verőfény ragyog a léghen,
Sugárözönben él a virág.
Ki tudja holnap nem-e dárben
Borul reá a téli világ!...

Szemere Kálmán.

Kintzig Jánosné az anyákért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az ólombetűknek szárnyuk van s e szárnyakon eszmék repülnek s utat keresnek, hogy becsuhanjanak a szívek ablakán. Sok eszme elhal, elhervad, elfagy, mielőtt megkopogtatta volna ezt az ablakot, de sok mégis csak odatalál... Az az eszme, amelyet Kintzig Jánosné bizott rá a szárnyas betűkre: bizonyosan odatalál. Nem egy szív már ki is nyitotta ablakát, meghaligatta a kérelmet s csengő arannyal felelt a kérő hangra. S ugylátjuk, meg fog e szózatnak nyilni minden szív s nem fog elmaradni senki az adakozásra megnyitott urnák mellől.

Mert elmaradhat-e?! Elképzelhető-e, hogy akadna Aradon egyetlen asszony, egyetlen leány, ki meg ne értené e gondolat nagyságát s ne igyekeznék abban az örömben részesülni, melyet az eszme megvalósítása fölött érezhetnek.

Ki nem hallotta még a szenvedés sirását, a nyomor nyöszörgését, melyek átitták magukat a háború zaján? Ki ne olvasta volna még a komoly tudomány riasztó szavát, mely Magyarország csecsemő és gyermekhalandóságának percöntjét ordította bele a hegyek sikáto-raiba s a puszták levegőjébe? Ki ne reszeltt volna össze, midőn lelki szemei előtt elterült az a borzasztó temető, amelybe mind-mind apró magyarokat földeltek el, akiknek nem kellett volna még meghalniok s akik csak azért hagytak itt bennünket, mert nem ápolták, nem gondozták eléggé őket. Ha egy virágról lenne szó, egy palántról, egy sápanyuló kerti faiskoláról: annak is sietni kellene a megmentésére: az emberpalánta kevesebb értékű-e? Ha csak egyet — egyetlenegy — tudnánk megmenteni ezekből a veszni indult szegény kis magyarokból: akkor is egész lelkünkkel sietni kellene a gondoktól sújtott szegény anyák ágya mellé. De jóakarattal nem egyet, nem kettőt — sokat tudunk

és fogunk megmenteni s eljön az idő, midőn Kintzig Jánosné eszméje és Arad példája világitani fog a magyar városok előtt. Eljön az idő, hogy fel fognak keresni bennünket s elvisszik tőlünk ezt az ideát, amely egy új világot jelent. Egy világot, amely a romokon épül fel. Eljön az idő, hogy minden magyar város elfogja tanulni mitőlünk a magyar faj megmentésének ezt az egyik és nagyon fontos eszközt: odaadhatjuk-e mi azt a büszkeségünket, hogy mi az elsők elsői között voltunk, a kik erre a gondolatra ráeszméltek.

Karácsony jön: a szeretet ünnepe. Nyilatkozunk meg ez a szeretet tetteiben. Jajd tudja meg egyszer a balkezünk, hogy mit cselekszik a jobb s tanulja el tőle a szeretet cselekedetét. Szórjuk két kézzel, a gyermeknek, aki született — az élet lehetőségeit, hogy a ránk következő új esztendő egy másolygó jövő első sugarát hintse a magyarságért élő aradi asszonyokra, leányokra.

— Az „Aradi Közlöny“ mai számához postautalványt mellékelünk és tisztelettel kérjük vidéki t. előfizetőinket, az előfizetési díj mielőbbi szíves beküldésére, nehogy a lap rendes küldése fennakadást szenvedjen.

— Minisztertanács. Budapestről jelentik: Ma délután Tisza István gróf elnöklésével s az összes miniszterek részvételével minisztertanács volt. A jegyzőkönyvet Drasche Lázár Alfréd miniszteri tanácsos írta.

— Üzenet a harcterről Aradra. Mindenképpen figyelemreméltó levelet küldtek hozzánk az orosz harcterről Janausek Ferenc, Friez Miklós, Szatmári János, Gulyás Mihály, Kovács Ferenc, Purzsa Demeter, Metler Péter, Klingler Mihály és Eberlein János aradi katonák, akik immár a harmadik karácsonyt érik meg az orosz harctéren. Egyszerű, keresetlen szavakkal boldog karácsonyi ünnepeket kívánnak Arad egész lakosságának és amaz óhajlásuknak adnak kifejezést: vajha az itthon lévők nem feledkeznének meg a hadbavonultak családtagjairól és a hősi halottak szánandó árváiról. Ha haza jövünk — írják — hálásan megfogjuk köszönni a jótéteményeket, amennyiben a magyarok Istene haza segíthet bennünket.

— Hirlapírók özvegyeinek magasabb nyugdíja. A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének igazgatósága elhatározta, hogy az özvegyi nyugdíjat évi ezeröttszáz koronáról kétezernegyszáz koronára fogja felemelni.

— Adományok. Orlik Rezsóné Ujarad 30 koronát küldött és pedig: 10 koronát a hadi-özvegyek és árváknak, 10 koronát a vak katonáknak, 10 koronát a szegény izraelita gyermekek felruházására. Az összeget a kiadónival rendeltetési helyére juttatja.

— A sajtó maximális ára. Az ementáli és eidami sajtó azon árát, mely mellett Arad sz. kir. város területén árusítható 1916. évi december hó 22-től kezdve kilogrammonkénti kimérésnél 9 korona 40 fillérben, dekagrammonkénti kiadásnál pedig dekagrammját 10 fillérben állapította meg Lócs Rezső helyettes polgármester. Aki ezen most meghatározott árnál a fentebb említett élelmicikket drágábban árusítja, kihágást követ el és 600 korona pénzbüntetés, valamint 2 hónapig terjedhető elzárással büntetettetik.

— A vasárnapi elárusítás. Tévedések elkerülése végett közlöm az érdekeltekkel, hogy folyó évi december hó 24-ére és 31-ére eső vasárnapokon az ipari és kereskedelmi árusítás és házhoz szállítás csak este 6 óráig eszközölhető. Green Nándor, főkapitány.

— Karácsonya ünnepély. Az aradi tanítóképző iskola kórházában ma délután tartották meg a gyönyörű, szívhez ható karácsonyi ünnepélyt. Az intézet tornatermében állították fel a három hatalmas karácsonyfát tündéri díszítésekkel, roskadásig felaggatva drága, kedves ajándékokkal. A kórház minden betegét bőségesen megajándékozták: süteményt, cigarettát, dohányt, zsebkést, levélpapírt, pipát kapott minden katona. A magasztos ünnepélyen Faragó Mihály tábori lelkész mondott magas szárnyalású ünnepi beszédet, a kórház betegeiből összeállított zene- és énekkar Eichert Ottó tanító vezetése mellett bámulatosan precíz összhangban dalokat énekelt, majd megkezdődött az ajándékok szétosztása. Hálátelt szívvel, megilletődve, meghatottan köszönték meg a sebesült és beteg harcosok Csipkés Ernőné urasszonynak, a kórház nemes lelkű főápolónőjének a sok-sok ajándékot, és a gyönyörű ünnepélyt, melynek rendezésében a jóságos uri asszony végtelen ambícióval dolgozott segítő társnőjével, Szömörkényi Rudolfné urnóval. Bőségesen kijutott az óvációkból Simó Károly dr.-nak, a kórház nagy tudású főorvosának is, valamint Oláh főhadnagynak, aki a távol lévő Földes Béla dr. főhadnagynak a kórház parancsnoki állásban helyettese. A harctér borzalmai feledve voltak, boldog otthoni, ünnepi hangulat szállta meg a katonák szívét, jóság és szeretet áradt szét a csillogó karácsonyi égő gyertyái alatt.

A Ferenc-téri Zander-intézetben ma délután 3 órakor 700 kezelés alatt álló sebesült harcos gyűlt egybe, hogy részesei legyenek az otthon melegét némileg kárpótoló karácsonyi ünnepélynek s átvegyék a gondos kezek által előkészített ajándékokat. A gyógyterem egyik szögletében a menyezetig érő karácsonyi csillagot, alatta sok-sok kedves meglepetések: cigarettával, süteményekkel, s apróbb emléktárgyakkal. Az ünnepélyt, a melyen Váscsányi Janka elnöknő, Hász Erzsébet alelnöknő s a vezető hölgyek csaknem valamennyien részt vettek, Faragó Mihály tábori lelkész hangulatos beszéde vezette be. Majd a katonák sorából előállott Szabó Gábor, a negyedik honvéd gyalogezred tizedese és megkapó, közvetlen szavakban fejezte ki a maga és bajtársainak háláját a vörös kereszt elnökségének szeretetteljes gondoskodásáért. A jelen lévő vendégek a harcosokkal együtt elénekelték az „Isten áldd meg a magyart“, aztán kiosztották az ajándékokat, amelyben minden egyes katona részesült.

Hasonlóan szép s hangulatos karácsonyi ünnepély folyt le még a vaggongyári, a honvédhuszárlaktanyai és a román leányiskolai katonai kórházakban. A Vörös Kereszt figyelmes hölgyei valamennyi kórházban szeretettel vittek az otthonuktól elszakadt harcosok szívébe s néhány örömeit órák szereztek a számukra.

— Halálozás. Benedekfalvi Kiszely János 73 éves korában meghalt. Szombaton délután 3 órakor temetik Varjassy József-utca 12b számú házból.

— Gazdát cserélt aradi házak. A nagyváradi házvásárló konzorcium tulajdonát képezett Vörösmarty-utca 1. számú házat megvásárolta Kutányi I. cipő nagykereskedő 236.000 koronáért. — A József főherceg-utca Luther-tér sarkán levő, volt Matawowszky-házat Suciu Jánosnéól megvásárolta Rosenberg Arnold borkereskedő 120.000 koronáért.

— A kulturpalota könyvtára a szabályzat értelmében december 24-től január 2-ig bezárólag zárva van.

Várja az entente újabb javaslatainkat.

— Francia képviselők békemozgalma. —

— Saját tudósítónk teletjelentése. —

Hágából jelentik: Semleges diplomáciai körökben úgy tudják, hogy az entente válaszjegyzéke nem lesz elutasító. Az entente, ha nem is tartja a központiak jegyzékét alkalmasnak a béketárgyalásokra, válaszában utalni fog arra, hogy Németország közelebbi javaslatát várja. Megvannak győződve arról, hogy a béketárgyalások lehetőségének útja nincs kizárva.

A francia kamara szociálista frakciója egész Franciaországot elárasztja köriratokkal, amelyben tiltakoznak a háború tovább folytatása ellen. A franciák hozták a háborúban eddig a legnagyobb áldozatot. Anglia, Olaszország és leginkább Oroszország megközelítőleg sem szenvedtek akkora vérvesztést, mint Franciaország, amely az elvörösítés határához közeledik. Tiltakoznak továbbá a további áldozatok hozása ellen. Arról van szó — végzi a körirat, — hogy utolsó csepp vérünket is kiöntjük másokért, vagy megmentünk Franciaországot

az elpusztulástól. A köriratot harminonégy képviselő, köztük több volt miniszter aláírta.

A Daily News jelezi, hogy az új angol kabinetben a központi hatalmakhoz intézendő válaszjegyzék miatt komoly ellentétek merültek fel.

A párisi Matin szerint Portugália és Japán csatlakoznak az entente válaszjegyzékéhez, amelyet a karácsonyi ünnepek alatt tognak átadni.

Bernből jelentik: Gouchovszky Agenor báró, a monarchia volt külügyminisztere ideérkezett. Utazásának célja ismeretlen.

— Rablógyilkos cigányok. Miskolcraól jelentik: A borsodmegyei Sajószöged községben rablógyilkosság történt. Az elmúlt éjszakán a község házában a pénztárhelyiségbe betörték és elvitték a kézipénztárt, melyben körülbelül 15.000 korona volt. A pénztárt kivitték a határba és ott felfeszítve, tartalmát kiszedték. Reggel vették észre a betörést és ugyanakkor jelentették, hogy a pénztár a határban fekszik kifosztva, mellette a földön vérbe fagyva az éjjeli őr holtteste. Minden valószínűség szerint a rablókat az éjjeli őr észrevette, akít agyonvertek és holttestét kivitték a határba. A jelek arra mutatnak, hogy a borzalmas tettet kóbor cigányok követték el. Az esetről jelentést tettek a miskolci kir. ügyészséghez.

— Fordulat a szegedi kasszalopás ügyében. Szegedről jelentik: A felsőipariskolai tartalekkórházban történt kasszalopás ügyében mára meglepő fordulat történt. A rendőrség szabadonbocsátotta az őrizetben tartott irnokot, akire csak a szerencsétlen véletlen következtében hárult gyanu a nyomozás első óráiban. Gyanut keltett a viselkedésével, hogy a lopást követő reggelen szokása ellenére már hat órakor megjelent a kórházban és becsukott egy ablakot, amit állítása szerint előző este nyitva felejtett. A nyomozás későbbi folyamán kiderült, hogy az irnok ártatlanul keveredett az ügybe, teljesen távol áll a lopás elkövetésétől. A másik irnokra hárult gyanu is alaptalan. A nyomozást most más irányban folytatják. A rendőrség olyan adatok birtokába jutott, hogy remélhető a nyomozás mielőbbi sikeres befejezése. A pénzesládát szerdán délután megtalálták feltárva a Makkos-edőben. Ötven katona detektivek vezetésével átkutatta a környéket és így akadtak rá a kasszára, amelyben a 14.720 koronából mindössze 24 fillért találtak. A pénzes ládából az iratokat is ellopták.

— Fischer Nagyáruház felhívja az úri vendéközönség figyelmét az Andrássy-uton, a Lócs-palotában levő tióküzetére, hol a legújabb bőr-ridikülök (németországi), finom, különleges illatszerek, berendezett úti nesseserek, finom keték, tésék, diszkrét és csattok nagy választékban kaphatók. Ugyazintén játékszerekben óriási választék. Olcsó árak! Figyelem a cegre! Fischer tiókja, a Lócs-palotában, Piek Ernő és Lázár Gyula üzlete mellett. 6461

— A Viktoria Takaré- és Hitelintézet a következő adományokat juttatta el emberbaráti és közhasznú intézményeknek: 1. Vörös Kereszt egyesület 200 korona, 2. Fehér Kereszt egyesület 100 korona, 3. Aradi tanítástületek segélyalapja 50 korona, 4. Izraelita jótékony nőegylet 100 korona, 5. Aradi népkönyvtára 50 korona, 6. Arad város árvaháza 100 korona, 7. Aradmegyei jegyzők nyugdíjalapja 200 korona, 8. Aradi siketnéma iskola 100 korona, 9. Polgári menház Arad 100 korona, 10. Aradi szegény tanulókat segélyező egyesület 100 korona, 11. Arad város rendőrség és tűzörség nyugdíjalapja 100 korona, 12. Öregek otthona 100 korona, 13. Arad városi felelőkereskedelmi iskola ifjúsági segélyegylet 200 korona, 14. Szegénytanulók segái napközi otthona 50 korona, 15. Szegénytanulók csutora-utcai napközi otthona 50 korona, 16. Aradi patronázs-egyesület 200 korona, 17. Tuberkulozis elleni küzdelem aradi egyesülete 100 korona, 18. Aradi iparosok I. betegsegélyező és temetkezési egyesülete 50 korona, 19. Fa- és fémipariskolai ösztöndíj-alap 100 korona, 20. Aradi hírlapírók segélyegylet 100 korona, 21. Polgári jótékony nőegylet 100 korona, 22. Arad város hadi árváinak részére 500 korona.

— Köszönetnyilvánítás. Az aradi anyavédő egyesület segélyezésére az aradi és esanádi egyesült vasút 10 zsák cementet, az arad-hegyaljai helyi érdekű villamos vasút 10 mm. meszet adományozott. A nagybecsű adományokért ez uton köszönetet mond az „aradi anyavédő egyesület” nevében Kintzig János elnök, Keller Lajos ügyv. főtitkár. — Az Aradi Patronázs Egyesület és az általa fenntartott menhely segélyezésére Neuman Testvérek 160 kilogramm lisztet, Králitz Lajos dr. 2 méter-méza burgonyát, az aradi és esanádi egyesült vasutak 8 köbméter tűzifát, Kniffel Károly és fia 5 méter-méza porosz kőszentet, Diósi Ignác fia Lajos egy vagon tűzifát, Grosz József 200 korona kőszentet, Green Nándor és Walder Gyula süteményt és pogácsát, Fehér Gyula, Lázár Gyula, Hajós Árpád, Iltsó Adler Andor, Hanzó Neoztor, Nyáry Testvérek és Gébor Miklós teasüteményt, rizskását és onkorkát adományozott. A nagybecsű adományokért ezuton köszönetet mond az aradi Patronázs Egyesület nevében Kintzig János elnök, Keller Lajos főtitkár.

— Karácsonyi ajándékok u. m. női táskák, bőrtárcák, úti készletek, tésű, manikár és varró-készlet, játékaruk, babak, babakocsik, hintalovak, autombilok, társasjátékok stb. s más ajándéktárgyak legnagyobb választékban és legolcsóbban Hegedűs Gyula cegnél Aradon. 6442

— Köszönetnyilvánítás. Schulhof Károly, Tenner Józsefné, Pók Ernőné, Hartmann Samu, ifj. Weiss Mór a Chanuka-ünnepek alkalmából süteményt, almát, diót, mogyorót ajándékoztak az izr. árvaház nevelőkének; Fodor Zsigmondné Budapestről pedig 10 koronát küldött a gyermekek részére készítenő Chanuka-uzsonnára. Ezen nemcs

keblü adományokért ezuton is hálás köszönetet mond az árvaház vezetősége.

— Megnyit a karácsonyi táriat a Fischer Nagyáruházában a Szabadság-téren. Naponta érkeznek szebbnél-szebb játékszerek. A közönség helyesen cselekszik, ha előbb keresi fel a nagy áruházat. Baba-klinika. Gyönyörű baba fejek raktáron. Mesés karácsonyfá-diszek. Gyermek-kocsik 50 koronától 200 koronáig. 5828

— A karácsonyi zenealbumok Kerpelnél már kaphatók.

— Nagy karácsonyi vásár Kerpelnél.

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ.

* Bogdán Stimoif. (Háborús dráma az Urániában.) A bolgárok nemzeti filmjének lehet a „Bogdán Stimoifot” az Uránia mostani elágerét nevezni. A felséges bolgár királyi pár, Ferdinánd bolgár cár és Eleonora királyné mellett a bécsi Burgszínház és más előkelő színházak tagjai a filmdráma főszereplői. Irója Alfred Deutsch German, aki szerencsésen választott témát a bolgár nép életéből. A felvételek színhelye egyrészt a bolgár falu, amelynek kedves, a mi falvainkkal rokon képe, sűrűn jelenik meg a vásznon, majd a világháborúban felszabadított Macedonia szent szikiái, a híres Rhodope-hegység, ahol annyi bolgár vér folyt el Macedonia szabadságáért. De ezenkívül még sok más érdekes felvételt mutat ez a hatalmas film, amely kétségtelenül egyik legnagyobb és különleges attrakciója lesz a jövő szezonnak. A dráma hőse Bogdán Stimoif, a bolgár paraszt, aki kiszakad Amerikában, de mikor hazája minden férfiát fegyverbe szólítja, akkor lázadva hagyja el a munició gyárat s hajóra ülve visszatér Bulgáriában. A élénk lüktetésű dráma a fentemlitett ékességeken kívül még sok látnivalót nyújt, mint tengerelattjárót, ütökzetet, bombavetést, harcban levő repülőgépet stb.

* A tavasz ébredése. (Amerikai műsor az Apollóban.) Szombaton és a szent-estét megelőző délutánon „A tavasz ébredése” című amerikai képet mutatja be az Apolló-színház. Az egyik legelőkelőbb fővárosi lap a következőket írja erről a végtelenül bájos képről: „A tavasz ébredése” című amerikai mozgóképek a legjobb filmek közé tartozik. Osupa kedvesség, naivitás, nincs benne se trükk, se rejtegy, se próbiéma. Egy aranyos leánynak és egy kedves, derűs fiúnak a története három felvonásban. Egy óráig tartott a kép, de olyan kevés volt, reggelig elnéztem volna; elhaligattam volna akármeddig. Ugy lehet nézni, mint a Hóhéherkét, vagy a Hamupipóké, olyan szolid és olyan szép”. A tavasz ébredésén kívül egy másik amerikai filmet is bemutat az Apolló-színház. „Cowboy szerelem” a címe s a cowboyok különös világának egy megkapóan érdekes történetét hozza elénk. Az új műsort még több apróbb kép egészíti ki. Vasárnap 3, fél 5 és 6 órakor tart előadást az Apolló.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A Kereskedelmi Bank tőkefelemelése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága csütörtökön tartott rendkívüli közgyűlése elé terjesztette tőkefelemelésére vonatkozó javaslatát. Az igazgatóság indítványa részletesen foglalkozik azzal a nagyarányú fejlődéssel, amelyre az intézet visszatérhet. Az utolsó, az 1912. február 17-én elhatározott alaptőkefelemelés alkalmából a Kereskedelmi Bank által kezelt idegen tőke 868 millió koronára rugott. Ma a banknál elhelyezett tőke összege az 1150 millió koronát meghaladja, a bank által kezelt aktívák pedig már a két milliárdon felül vannak. Ha még azt is tekintetbe vesszük, hogy a folyó év első 11 hónapja alatt az intézet 337 milliárd korona forgalmat bonyolított le, holott 1911-ben az egész évi forgalom mindössze 194 milliárd volt, akkor egyuttal hű képet adtuk annak a nagyarányú terjeszkedésnek, amely most az alaptőke felemelését megköveteli, annál is inkább, mert a saját tőkeerő fokozása a jövő nagy feladataira is teljesebb mértékben képesíti az intézetet.

60 FILLER 1 DOBOZ "LAK" HYGIENIKUS SZÁRKÁRÓVÉDELMI VÉD-JEGY

KÖNYVECSKE-SODORNIVALÓ PAPIR- (20 LAP) ÁRA 12 FILLÉR

A rendkívüli közgyűlés az igazgatóság indítványozására elhatározta az alaptőkének 15 ezer darab, egyenként ezer korona névértékű részvény kibocsátása által 65 millió koronáról 80 millió koronára való felemelését. Minthogy pedig az előző kibocsátásból még ezer darab részvény áll rendelkezésre, az igazgatóság mind a 16 ezer darab részvényt a régi részvényeseknek ajánlja fel olyképen, hogy négy darab régi részvény után egy új részvény vehető át 3000 koronas árfolyamon. Az átvételi jog 1916. december 22-től, 1917. január 3-ig bármikor belkötőnapokon a bank értékpapír pénztáránál (V. Főrdő-utca 2.) gyakorolható a rendszeres hivatalos pénztári órák alatt. A 3000 korona befizetése részletekben is történhetik és pedig olyképen, hogy az első 900 koronás részlet és 3 korona fokozatos befizetések. Összesen tehát 908 korona, 1917. január 3-ig fizetendő be, további 900-000 korona pedig 1917. február 1-ig, március 1-ig és április 1-ig kerülhet befizetésre. A részvények 1917. január 1-től kezdve részeseinek osztalékban, mielőtt is későbbi befizetések után, 1917. január 1-től a befizetés napjáig terjedő 5 százalékos kamatot kell fizetni. Negyedrésvényre szóló ideiglenes elismervények nem adóznak ki, ha azonban oly részvénybirtokos, kinek négynél kevesebb részvénye van, átvételi jogát gyakorolni akarja, minden régi részvénye után egy-egy darab az átvételi jog gyakorlását tanúsító igazolványt kap és minden négy darab igazolvány ellenében 1917. május 15-től kezdve egy egész részvényt szolgáltatnak ki.

A tőkefelemeléssel a bank saját tőkéi 282 millió koronára emelkednek. Ugyanakkor azonban, amíg a bank részvényesének a tőkefelemelés alkalmából ezeket a kezesményeket nyújtja, alkalmazottainak megjelölt javadalmazását is szem előtt tartja és ezért a rendkívüli közgyűlés az igazgatóság javaslatára elhatározta, hogy alapszabálymódosítás után az igazgatóság számára a közbejövő jövedelemből megállapított 6 százalékos jutalék-részesedés 5 százalékra szállítottassék le és ezzel az egy százalékkal az intézeti hivatalnokok jutalmájáról szóló javadalmazás növeltesék, amely lívképen az eddigi három százalék helyett négy százalékra fog emeltetni. Ez az intézkedés az 1917. üzletévtől kezdődőleg lép életbe.

— Egy vagon méz elárverése. Arad állomáson 1916. év december hó 23-án, délután 3 órakor elárverezésre kerül egy vagon méz.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:
Stauber József.

Halodent
Fog-Krém 90 Filler

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1916. december 23-án szombaton:

Déltől 4 óráig mérsékelt helyarákkal:

A vasgyáros.
Sziumi.

Este 8 órakor rendes helyarákkal

C) Bériet. C) Bériet.

Kartész Vilmos felléptével:
Hoffmann meséi.

Opera 3 felvonásban.

Kezdete 8 órakor.

NYILTTÉR.

(Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.)

Limbeck János és fia első m. kfr. szab. ércporosó gyárn és temetésrendező vállalata.

Özv. benedekfalvi Eiszely Jánosné szül. Fischer Etzella, mint a hitves a saját, ugy-szintén gyermekei özv. Csernay Józsefné szül. benedekfalvi Kiszely Kamilla, benedekfalvi Kiszely Gyula, menyje benedekfalvi Kiszely Geniáné szül. Bóns Nusi, valamint az alólírottak nevében is mély fájdalomtól megtört szívvel tudatja a hön zereitelt és felejtethetelen jó hitves, illetőleg édesapa, nagyapa, dédapa, testvér, sógor, após és rokon

benedekfalvi Kiszely Jánosnak,

felvő évi december hó 21-én, reggeli 5 órakor, életének 78-ik. zavaratlan boldog házasságának 46-ik évében, rövid szenvedés után a Mindenható bölcs akaratához képest bekövetkezett jobbra szenderültét.

A felejtethetetlen kedves halott földi maradványai december hó 23-án, déltől 3 órakor fognak Varjassy József-utca 12b. számú gyászházban a rom. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint történt be-szentelés után a helybeli felső temetőben lévő családi sírhelyben örök pihenésre elhelyeztetni.

Az engesztelő szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért felvő évi december hó 28-án reggeli 8 órakor fog a főtiszte-lendő Minorita-atyák szentegyházában a Mindenhatónak bemutatni.

Pihenése esőndes, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1916. december hó 21-ég.

Leszko Lajosné szül. benedekfalvi Kiszely Erzsébet és családja, benedekfalvi Kiszely Ede és neje, mint testvérek, lovag moldenbai Negrelly Henrikné szül. Csernay Györgyné, Csernay Margit, Csernay Bal-ázs, benedekfalvi Kiszely Gizike, mint unokák, lovag moldenbai ifj. Negrelly Henrik, lovag moldenbai Negrelly Beuaka, mint dédunokák. 21

Illatszer, Kézápoló- és Utikészletek

nagy választékban

Hánzu Nestor

drogeria és illatszer-fizetésber 6470

Gyümölcspálinka,

Rum,

Cognac

Likörök

palackozva kaphatók

Körösvölgyi

Pálinkarakartárban

Andrássy-tér 5. szám.

Felter Teréz
kozmetikai intézete
Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Szép-
lős májfattos, mitesseres, pattanásos
arcot széppé, rancos, öregedő ar-
cot simává tesz. Szemölcsöt,
hajsziákat villanyal végleg eltávo-
lítok fájdalom nélkül. Vörös orr s
kézkezelés, arcbőrhamlasztás, haj-
ápolás. Arcmasszage jutányos bér-
letben. Szerek szétküldése vidékre
is. Fogadok 9-12-ig, 2-6-ig, hi-
vatlanoknőket és különös alkalmak-
hoz esti órákban is. 6401

Felter Teréz,
Arad, Forray-utca 4. szám, I. em.

SIROLIN "Roche"

unalmassegeket, szárdarturut, asztma, influenza ellen.
Ki használjon sirolint?

1. Mindenki, aki hosszabb ideig szenved köhögésben. Mert jobb hatású, mint gyógyítani.
2. Azok, akik krónikus légzőrendszeri szenvedések, sirolint használják.
3. Asztmában szenvedők, kiknek betegségük során használata jelentősen csökkenti.
4. Skrofózisban szenvedő gyermekek, kiknek általános közérzletük a sirolin előnyösen befolyásolja.



TÜZIFA
waggontételekben, ölszámra
felfűrészelve
jutányosan kapható
AUFRICHT MIKSA
fakereskedésében
Arad, Kossuth-utca sarok
ó temető előtt.
Ugyanott forgács olesón eladó

Viszketegség,
ritihesség és sörny ellen biztos szer a
Hullám kenőcs
és
Hullám szappan.
Előnyei, hogy nem száraz és nem piszkát.
Egy adag szappannal . . . 6 kor.
Nagy adag szappannal . . . 11 kor.
Csajádi adag szappannal 20 kor.
Használati utasítás mellékelve. Rendelés-
nél titoktartás biztosítva.
„Hattyu“ gyógyszertár
Csanádpalota. 6352

21—1916. szám.

Árverési hirdetés.

Aradkövi község volt urbéréseinek tulajdonát képező erdő és evvel összefüggő hegyi legelőin gyakorolható vadászati jog 1917 évi január hó 5-én d. e. 9 órakor Aradkövi község-házánál megtartandó nyilvános árverésen 1917. évi január hó 5 től számítva (évre) a legtöbbet ígérőnek naszonbérbe fog adatni. Kikiáltási ára 50 korona. A kikiáltási ár 10%-a a bánatpénzül árverezni óhajtok által leteendő. Az árverés körül felmerülő minden irás és bélyeg a legtöbbet ígért bérliő által fedezendő. Utóajánlatok nem fogadtnak el. Aradkövi, 1916. évi december hó 21.

307 A volt urbéresék elnöke.

URANIA SZÍNHÁZ.
6160
Szombaton
az első bolgár nemzeti film Ferdinánd cár részvételével:
SUMI MARICA
(Bogdán Stimoff)
Háborus aktualitás 4 részben.
Számozott jegyek délről 3 órától a mozi irodában válthatók.

Magyar gyógyborok
Kitűnő minőségű hegyaljai fehér
édes borral készítve.
Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző
gyógybor, vérszegénység, ab-
uadozás, sarkoros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne
a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis
palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.
Condurongó bor. Kiváló gyomorerosító szer,
finom fűszeres ízű, zson-
gító, a gyomorra és vesékre jótékony hatást gyakorló gyógybor.
Gyomorbetegek részére és ott, ahol a condurongó kéreg ja-
vaiva van. Egy palack ára: 3 korona.
Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulaj-
donságait és kiválóan alkalmas a most
nehézzen veszélyesítő Acidoi pepszin helyettesítésére. Gyenge
emésztésnél igen ajánlatos. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.
Kapható a készítőnél: 3945

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Hirdetmény.
A kereskedelmi miniszter ur legújabb intézkedése szerint Arad város fogyasztói havonként 200 métermássa petrolumot fognak kapni, Arad megye lakosságának pedig összesen 835 métermássa jut. A petrolumot Aradon ezután is a nagy és kiskereskedők fogják árusítani. Figyelmeztetem azonban úgy a kereskedőket, mint a lakosságot, hogy ebből az Aradnak szánt 200 métermássából kizárólag aradi lakosok kaphatnak, tehát ebből egy decit sem szabad a város területéről kivinni. Az a kereskedő, akiről bebizonyul, hogy tudva nem aradi fogyasztónak adott el petrolumot, büntetésben részesül és az árusításból kizáratik, azt a fogyasztót pedig, aki a kereskedőnek ebben segítségét nyújt, szintén büntetés éri. A nagykereskedőknek ugyancsak tilos Arad számára kapott petrolumból akár hordókban, akár kisebb mennyiségben Aradról kiszállítani. Ennek szigorú ellenőrzésére a vámháznál szolgálatot teljesítő városi hatósági közvegeket egyidejűleg utasítottam.
Nyomatékosan figyelmeztetem a kereskedőket, hogy Arad lakosságának a maximális áron (literenkint 50 fillér; kilogrammonként 60 fillér) kötelesek meglévő készletükből eladni. Amennyiben a hatóságnak tudomására jut, hogy a kereskedők tojás, szárnyas, tengeri stb. elegendően, tehát nem készpénzért áru itják a petrolumot, az eljárás azonnal megindul ellenük és megfelelő büntetésben lesz részük. Kérem a város lakosságát, hogy a tudomására jutó minden ilyen esetet jelentsen be a rendőri büntető bizóagnál szóbelileg vagy írásban.
Arad, 1916. december 7. Varassy, polgármester.

Az ópécskai „HANGYA“ fogyasztási és értékesítő szövetkezet
egy minden vonatkozásban megbízható, óvadékképes
üzletvezetőt keres.
Jelentkezni az ópécskai „HANGYA“ szövetkezetnél. 6482

Láb- és kézizzadás
biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.
Szárít! . . . Szagtalanít!!
Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Legfajdalmasabb tyukszemétől
is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázzon kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással 1 korona.
Gyöngytenger fogakat
nyerünk a
Doré fogpaszta
használatával. Nem habzik! A szájrészt deszinficiálja, utólszó kememes. Ára egy porcellán-szelencének 80 fillér.

centi szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:
HAJÓS ÁRPÁD
Gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Magyarháza szemközli)

Használt ólom
megvételre kerestetik.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket mindig azonnal kell beérkezniük.

Minden apró hirdetésnek legalább 10 soros vastagabb betűkkel kell lennie.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat kiemelési jelekkel kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Hirdetésenként délután 1/2 óráig van szabad hely.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést visszavonja, amelynek tartalmából nyilvánvalóan nem tűnik ki, hogy a hirdetés célja nem más, mint a megvásárlás.

Levelés.

„Lelki gyógyászat”
levele van „Csokoládás az élet”-ből. 6588

„Arva szívek”
levele van. 6585

T. R.

Ne haragudjon, előbb nem irhattam. Kérem vegye át a levelet, amit ma írtam. Baba I. 6604

Állagon felüli.

kifogástalan külsejű igaz urinő, előkelő urlembert tisztességes ismeretségét keresi, ki anyagi zavarból kisegítene. Irjon: „Szabó István” jellegre. 6507

Kiadó lakás.

Elegánsan bútorozott szoba
fürdőszoba használattal, azonnalra kiadó Edelspacher-utca 3. 6532

Lakást keres.

Gerson lakást
keresek január 1-re. Ajánlatokat a Kossuth-utcai gyógyszerüzembe kérek. 6501

Ingatlan.

Keresek megvételre
vagy bérebe 4-5 szobából álló modern magánházat. Ajánlatokat kérek a kiadóhivatalba. 6509

Üzletek.

Egy jótételező
verbélpüzdöl eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6514

Alkalmasságot nyer.

Borbélytanuló,
ki dolgomra tud, kétszettel felvételt. Cím a kiadóhivatalban. 6519

Keresek

azonnali alkalmazásra megbízható, nős éjjeli őrt szívesre. Az asszony takarítás is kell, hogy végezzen. Járulékos: 20 koronás, kávé, fűtés, villany. Ajánlatok levélben „Natalis” jellegre a kiadóhivatalba, személyes bemutatkozás a Központi Szálloda portájánál, szombaton és vasárnap délután 1-2 óráig. 6499

Egy ügyes tin

kifutónak nyomdánkban felvételt. 6518

Gyógyászat.

Kelencs.

A legértelmesebb presztitúó és finomító. Izgató, fényes, zafiro, atias (milisseres) arcot naponta ahányszor szükséges, gyapors, öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mosás lehetett finomsága harmonia volna bevomva. Az atiak pár nap alatt elmúlnak. Ára 1 korona. Dr. Földes és Hehs gyógyszerüzem és vegyszerüzem Aradon. Fűz mellett ne használjuk. 14

Vétel és eladás.

80%-os röpítő hapható
az Aradi Termény- és Aruraktárban. Telefon 907. 6509

Jókarbon levő léczeszámot
használat, parafát és igást, megvételre keresek. Ajánlatot megjelöléssel Arad, postaiúti 61-re kérek. 6510

Elegáns levélpapírok
egy válogatás Deák Béla könyv- és zenaműkereskedésben, Forray-utca. Telefon 908. 6571

Teljesen új
erős kajtekési eladó. Megtekinthető Peczai-utcai lovassági lakása. Telefon 772. 772

Mesekönyvek,
képeskönyvek, levelezőlap- és emlékalbumok, valamint egyéb karácsonyi ajándékok nagy választéka Deák Béla könyv- és zenaműkereskedése, Forray-utca. 6571

Remek szép
karácsonyi ajándéknak alkalmas cikkek érkeztek: legújabb fűzők, gallérok, keztyűk, harisnyák és fűzők, csipke, szalag nagy választékban. Hoffmann Sándor Arad, Andrassy-tér 20. 6493

Tábori dobozok,
levelezőlapok, levelek és papíruk nagyban és kicsinyben jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papírkereskedésben 68 könyvnyomdájában Arad, Szabadság-tér 1. Telefon 908. 6501

Karácsonyi ajándékok!
levélpapír, radiszárgyakt festésre és egytűre; anatómyvek, mesekönyvek, karácsonyfűzők, gyertyák, stb. Strauss Katalin könyvkereskedésben, színház-épület. 6502

Eladó
2 darab villanylámpa egy húzó és egy 3 karú rúdból. Révay-utca 5., lépcsőház. 6534

Új bútorok!
Bútorok a legjobb kivitelben kaphatók, hiteltörlesztés ellenében kölcsön, és részletfizetéssel szállítók Garai Károly bet. cég autószerelőiben Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 6513

Különféle.

Ötvenkoros
21-én Aradon 1 órakor induló Brád fele menő vonat második osztályán egy barna nyakú, barna szemű, 40 korosnál fiatalabb, magas és fiatal. Kérem a becsületes megtalálást, jutalom ellenében. Az ötvenkoros állomáson az őrnök leadni. 6506

Művészetek estélyjében
a korszón az Apolló színházban egy fülbevaló 3 briliáns és több apró gyémánt kövel. Becsületes megtalálást kérek! A jutalom ellenében Andrassy-tér 7. szám alatt, I. em. leadni. 6508

Legújabb élelmiszerek
citrompótló a Citrom-szórp fél és egész kilós üvegekben, Ára különként 3 koronán. Eradéri szepességi tiszta gyümölcsből készült hegyi málnaszórp fél és egész kilós üvegekben, különként 3.60 korona Földes gyógyszerüzem, Hehs gyógyszerüzem. 12

Apróhirdetések
az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy hirdetésben, Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az „Aradi Közlöny.”

Az anjel
fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-telei fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment, Ára 2 korona. Földes gyógyszerüzem, Hehs gyógyszerüzem. 12

RADÓ GYULA

női divat áruház az ARAD.

NAGY

KARÁCSONYI OCCASSIO

Női felöltők
Divatkabátok
Plüss- és Caraoul-felöltők
Perzsa- és Sealski kabátok

Kosztümök
Leányfelöltők
Bundák
Szőrmegarnitúrák

BLUSOK — PONGYOLÁK

Leszállított szabott árak!

Telefon 238.